

พฤติกรรมและปัจจัยการบุษาศาลเจ้าพ่อเสือเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในรายวิชา 761 427 สัมมนาปัญหาทางธุรกิจ

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

พฤติกรรมและปัจจัยการบุษาศาลเจ้าพ่อเสือเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในรายวิชา 761 427 สัมมนาปัญหาทางธุรกิจ
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

**ANALYSIS OF FACTORS AFFECTING ACTS OF WORKSHIP AT TIGER GOD
SHRINE BANGKOK METROPOLITAN AREA**

ผลงานวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาตรี

A Research Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

Bachelor of Arts Program in General Business Management

Faculty of Management Science

SILPAKORN UNIVERSITY

2011

ที่ประชุมสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร พิจารณาแล้ว
อนุมัติให้การวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมและปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร”
เสนอโดย นายจารุภัทร์ มังคลสุด และ นายวรวิทย์ คุณเจริญ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตาม
หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ

การวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมและปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร” ได้ผ่าน
การนำเสนอการประชุมทางวิชาการ ประจำปี 2554 ระหว่างวันที่ 1-2 ธันวาคม พ.ศ. 2554 ณ ศูนย์
การศึกษาและฝึกอบรมนานาชาติ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

.....
(รองศาสตราจารย์ประสพชัย พลูนนท์)
อาจารย์ที่ปรึกษา
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

.....
(อาจารย์ ดร. ธนินทร์รัฐ รัตนพงศ์ภิญโญ)

หัวหน้าสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

12510020 , 12510144 : สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป

คำสำคัญ: พฤติกรรม / วิเคราะห์ปัจจัย / ศาลเจ้าพ่อเสือ

จารุภัทร์ มังคลสุด และ วรวิทย์ คุณเจริญ : พฤติกรรมพฤติกรรมและปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร (ANALYSIS OF FACTORS AFFECTING ACTS OF WORSHIP AT TIGER GOD SHRINE BANGKOK METROPOLITAN AREA) อาจารย์ที่ปรึกษา: รศ. ประสพชัย พสุนนท์. 79 หน้า.

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ และ 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคคลทั่วไปที่บูชาศาลเจ้าพ่อเสือ กำหนดขนาดตัวอย่างตามแนวทางของ Yamane (1967) จำนวน 400 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS ด้วยค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ปัจจัย ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้มาบูชาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุต่ำกว่า 20 ปี อาชีพนักเรียน/นักศึกษา รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 4,000 บาท และสะดวกเดินทางมาในวันเสาร์และอาทิตย์โดยรถยนต์ส่วนตัว 2) ผู้บูชาส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการบูชาเพื่อความ เป็นสิริมงคล เป็นการขอพรเรื่องครอบครัว มีความเชื่อเกี่ยวกับศาลเจ้าพ่อเสือในการเป็นเทพแห่งความสำเร็จ และไปบูชาศาลเจ้าพ่อเสือเมื่อมีความทุกข์ร้อนใจ 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการบูชาศาลเจ้าพ่อ เสือมี 10 ปัจจัย คือ ด้านความเคารพนับถือ ด้านความศักดิ์สิทธิ์ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านผู้ที่มาใช้บริการ ด้านชื่อเสียงของศาลเจ้าพ่อเสือ ด้านความเชื่อ ด้านรูปลักษณ์ ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก ด้านการ อำนวยความสะดวก และด้านสถานที่ตั้ง

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

คณะวิชาการจัดการ

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

ลายมือชื่อนักศึกษา 1 ..... 2 .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

12510020 , 12510144 : MAJOR : GENERAL BUSINESS MANAGEMENT

KEY WORD : BEHAVIOR / FACTORS ANALYSIS / TIGER GOD SHRINE

JARUPHAT MANGLASUT AND WORAWIT KUNCHAROEN : ANALYSIS OF FACTORS AFFECTING ACTS OF WORSHIP AT TIGER GOD SHRINE BANGKOK METROPOLITAN AREA. RESEARCH ADVISOR: ASSO. PROF. PRASOPCHAI PASUNON, M.Sc. 79 pp.

Abstract

The research is aimed to study the behavior of worship at Tiger God Shrine. A questionnaire was collected from 400 people who paid their respects to Tiger God Shrine. Descriptive statistics is used to analyze the data. The study found that the majority are the women under the age of 20 who visited Tiger God Shrine. The purposes for visiting the place were related to the religious belief regarding to the fortune, family's matter and life success. The study also found 10 factors affecting worship which were respects of the place, sacred consideration, visiting cost, visitors, sacred place's popularity, beliefs, physical image, external factors, facilities, and location.

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

Faculty of Management Science

SILPAKORN UNIVERSITY

Academic Year 2011

Students' signatures 1 ..... 2.....

Research Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยลุล่วงได้ด้วยดี จากความช่วยเหลือและอนุเคราะห์จากบุคคลเหล่านี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประสพชัย พสุนนท์ อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่มีความกรุณาเสียสละเวลาในการให้คำปรึกษา ติดตามให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขตลอดระยะเวลาการทำงานวิจัย ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ทำให้งานวิจัยชิ้นนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คณะอาจารย์คณะวิทยาการจัดการทุกท่านที่ได้ส่งสอนอบรมผู้วิจัยขณะที่ศึกษาอยู่ จนสำเร็จหลักสูตรและให้แนวคิดในการทำงานวิจัย

ขอขอบคุณ ผู้ที่ให้ความกรุณาในการตอบแบบสอบถามที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาและบุคคลในครอบครัว ที่ได้สนับสนุนและคอยให้กำลังใจในการทำงานวิจัยเสมอมา ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผลงานวิทยานิพนธ์ศึกษา ระดับปริญญาตรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	3
ขอบเขตการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อ	5
ความหมายของความเชื่อ	5
ความเป็นมาของความเชื่อ	6
มูลเหตุของความเชื่อ	8
สาเหตุที่มาของความเชื่อ	9
ประเภทของความเชื่อ	11
ประโยชน์และโทษของความเชื่อ	19
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม	20
ความหมายของพฤติกรรม	20
องค์ประกอบของพฤติกรรม	21
สิ่งที่กำหนดพฤติกรรมมนุษย์	22
ประเภทของพฤติกรรม	23
ความเชื่อเกี่ยวกับศาลเจ้าพ่อเสือ	23
ความเชื่อศาลเจ้าพ่อเสือ	23
ตำนานของศาลเจ้าพ่อเสือ ไทย-จีน	24
ประวัติศาลเจ้าพ่อเสือ	25
ความเป็นมาของศาลเจ้าพ่อเสือ	25

บทที่	หน้า
วิธีการไหว้	25
วิธีการไหว้แกัซง	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
3 วิธีดำเนินการวิจัย	30
ระเบียบวิธีวิจัย	30
ประชากร	30
ขนาดตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง	31
การเก็บรวบรวมข้อมูล	31
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	32
การทดสอบเครื่องมือการวิจัย	33
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	33
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	36
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากร	36
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ	43
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร	53
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	61
สรุปผลการวิจัย	61
อภิปรายผลการวิจัย	65
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	66
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block; margin: 5px 0;"> ผลงานวิทยนัักศึกษา ระดับปริญญาตรี </div>	
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก	70
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	71
ประวัติผู้วิจัย	78

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามเพศ	37
2	จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามช่วงอายุ	37
3	จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามอาชีพ	38
4	จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามรายได้ต่อเดือน	38
5	จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามวันที่สะดวกในการเดินทาง	39
6	จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามการเดินทาง	40
7	จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามภูมิลำเนา	40
8	จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามที่พักอาศัย	41
9	จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามระดับการศึกษา	41
10	จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามสถานภาพ	42
11	จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามการนับถือศาสนา	42
12	จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามวัตถุประสงค์การบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ	43
13	จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามจำนวนครั้งในการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ	44
14	จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามสิ่งที่ทำมาบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ	44
15	จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามพฤติกรรมควรบนบาล	45
16	จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามเรื่องที่เป็นบาล	46
17	จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามวิธีแก้บน	46
18	จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามพรที่ขอจากศาลเจ้าพ่อเสือ	47
19	จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามแหล่งข้อมูลข่าวสาร	48
20	จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามอิทธิพลการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ	49
21	จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามสิ่งที่นึกถึงเมื่อกล่าวถึงศาลเจ้าพ่อเสือ	49
22	จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามความเห็นของสะสมที่เกี่ยวกับศาลเจ้าพ่อเสือ	50
23	จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามการไปเคารพศาลเจ้าพ่อเสือ	51
24	จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามความเชื่อเกี่ยวกับเจ้าพ่อเสือ	51
25	จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามโอกาสในการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ	52
26	ค่า Factor Loading ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมาย ระดับการให้ความสำคัญในการพิจารณาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก	54

ตารางที่	หน้า
27	ค่า Factor Loading ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมาย ระดับการให้ความสำคัญในการพิจารณาปัจจัยด้านความเชื่อ 55
28	ค่า Factor Loading ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมาย ระดับการให้ความสำคัญในการพิจารณาปัจจัยด้านความเคารพนับถือ 55
29	ค่า Factor Loading ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมาย ระดับการให้ความสำคัญในการพิจารณาปัจจัยด้านชื่อเสียงของศาลเจ้าพ่อเสือ 56
30	ค่า Factor Loading ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมาย ระดับการให้ความสำคัญในการพิจารณาปัจจัยด้านรูปลักษณ์ 57
31	ค่า Factor Loading ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมาย ระดับการให้ความสำคัญในการพิจารณาปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย 58
32	ค่า Factor Loading ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมาย ระดับการให้ความสำคัญในการพิจารณาปัจจัยด้านผู้ที่มาใช้บริการ 58
33	ค่า Factor Loading ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมาย ระดับการให้ความสำคัญในการพิจารณาปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง 59
34	ค่า Factor Loading ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมาย ระดับการให้ความสำคัญในการพิจารณาปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวก 60
35	ค่า Factor Loading ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมาย ระดับการให้ความสำคัญในการพิจารณาปัจจัยด้านความศักดิ์สิทธิ์ 60

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเชื่อในเรื่องเกี่ยวกับวัตถุมงคลหรือเครื่องรางของขลัง เป็นรูปแบบหนึ่งของความศรัทธาของมนุษย์ที่มีมาตั้งแต่อดีต (เสถียร พันธรั้งมี 2521) ในปัจจุบันชาวพุทธจำนวนมากมีความเชื่อในเรื่องวัตถุมงคล สันนิษฐานว่ามาจากหลายสาเหตุ เช่น เพื่อความปลอดภัย แคล้วคลาดจากภัยอันตราย ความต้องการที่พึงยึดเหนี่ยวทางจิตใจเพื่อให้จิตใจสงบ ความต้องการลาภยศ ความเจริญรุ่งเรือง ทั้งหน้าที่การงาน ค้าขายดี มีเมตตา การมีบริวารมากต้องการวัตถุมงคลไว้เป็นขวัญและกำลังใจ เป็นต้น ความเชื่อดั้งเดิมของชาวพุทธคือความเชื่อที่เคารพในพระพุทธรูปที่สร้างขึ้นมาแทนพระพุทธเจ้าเพื่อกราบไหว้ ระลึกถึงพระคุณของพระพุทธเจ้า แต่เมื่อเวลาผ่านไปความเชื่อในการกราบไหว้พระพุทธรูปดังกล่าวก็เปลี่ยนแปลงไป กลายเป็นว่า ไหว้เพื่อขอพร ขอให้ช่วยป้องกันภัยอันตรายต่างๆ

ศาลเจ้าพ่อเสือ สร้างสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 เกี่ยวเนื่องกับวัดมหรธรรพาราม ลักษณะอาคารสร้างตามรูปแบบศาลเจ้าที่นิยมทางภาคใต้ของจีน เทพเจ้าประจำศาลคือ “เสียนเทียนซ่งตี้” หรือ “ตัวเล่าเอี้ย” ชาวไทยเรียกว่า “เจ้าพ่อเสือ” ต่อมารัชกาลที่ 5 ทรงโปรดให้ขยายถนนบำรุงเมือง จึงได้โปรดให้ย้ายศาลเจ้าพ่อมาตั้งอยู่ทางสามแพร่ง ถนนตะนาว จนถึงปัจจุบัน เชื่อกันว่าทุก ๆ ปีขาลที่เวียนมาถึง จะเป็นปีที่มีธุรกิจล้มละลายกันมาก ตามคัมภีร์โหราศาสตร์จีนเชื่อว่าเสือ บุคคลที่อยู่ภายใต้ความคุ้มครองของเสือแล้ว จะเป็นผู้มีความก้าวหน้า ดังนั้น คนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีนหรือประชาชนทั่วไป ผู้ที่มีเกณฑ์ชะตาไม่ค่อยดี หรือต้องการความมั่นใจ หรือเสริมดวงชะตาให้เจริญรุ่งเรือง หรือมีปัญหาเรื่องเงินทอง รวมถึงครอบครัวที่ยังไม่มีลูก ต้องการอยากมีลูก ก็จะหาโอกาสไปกราบไหว้ บนบานขอพร เจ้าพ่อเสือ ด้วยเชื่อว่าสามารถคลบ้นดาล โชคลาภ ความเจริญรุ่งเรืองหรือ ความเป็นสิริมงคลอยู่เย็นเป็นสุข ปกป้องสิ่งไม่ดี และให้สมหวังในสิ่งที่ต้องการได้ (พ.สุวรรณ 2553)

ช่วงปีใหม่และตรุษจีนที่ศาลเจ้าพ่อเสือ จะมีบุคคลหลากหลายไปกราบไหว้ขอพรจำนวนมาก เพราะ "เสือ" เป็นสัตว์ที่คนจีนเชื่อว่ามีฤทธิ์เดชมาก สามารถปราบผีหรือสิ่งเลวร้ายของชีวิตได้ หากบ้านหรือสำนักงานใครตั้งอยู่บริเวณทางสามแพร่ง หรือจุดที่ถือกันว่าจะมีวิญญาณเลวร้ายพุ่งเข้าบ้าน จะนิยมเอาเสือคาบดาบไปแขวนไว้ที่หน้าบ้านหรือสำนักงาน เพื่อขจัดสิ่งเลวร้าย

เคราะห์ร้ายที่จะมากล้ากราบให้อุรูดปลอดภัยหรือว่าบรรเทาลงได้ ซึ่งพฤติกรรมของคนไทยในปัจจุบันอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นกับความเชื่อของคนไทยในยุคปัจจุบัน คือ การไหว้พระ 9 วัด ในกรุงเทพมหานคร วัด 9 วัดที่นิยมไปไหว้พระนั้นแล้ว ไม่มีหลักฐานอะไรที่ระบุไว้แน่นอนชัดเจน เป็นเพียงกระแสความเชื่อของคนไทยในยุคปัจจุบันเท่าที่ได้ยินได้ฟังมาเป็นวัด 7 วัด ส่วนอีก 2 แห่งไม่ใช่วัด แต่เป็นศาลเทพารักษ์ ต่อมา มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแห่งประเทศไทยเกี่ยวกับกิจกรรมไหว้พระ 9 วัด ดังนั้น เพื่อความรู้ความเข้าใจต่อปรากฏการณ์เกี่ยวกับความเชื่อดังกล่าว อย่างศาลเจ้าพ่อเสือก็เป็นหนึ่งในการท่องเที่ยวที่ได้มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในส่วนของเรื่อง สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ผู้คนได้เข้ามากราบไหว้ตามความเชื่อการมีอำนาจ บารมี และการเสริมอำนาจบารมี ซึ่งเป็นทัศนคติของบุคคลที่มีความเชื่อในศาลเจ้าพ่อเสือ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2554)

การบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์และบูชาวัตถุมงคลเป็นวัฒนธรรมทางความคิดที่มนุษย์ได้สร้างขึ้น เพื่อก่อให้เกิดความมั่นคงทางด้านจิตใจ เนื่องจากความสุขที่เกิดขึ้นในจิตใจนั้นเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งถึงแม้โลกปัจจุบัน วิทยาศาสตร์จะเข้ามามีอิทธิพลอย่างสูงในหลายด้าน แต่ก็มีอีกหลายเรื่องที่วิทยาศาสตร์ไม่สามารถตอบสนองความต้องการ และอธิบายปรากฏการณ์บางอย่างได้ ทำให้ความเชื่อทางไสยศาสตร์เข้ามามีอิทธิพลในการอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ เพื่อให้มนุษย์มีความเข้าใจและรู้สึกอบอุ่นใจในหลายเรื่องราว (ณัฐฐา แสงสุขเอี่ยมและคณะ 2553)

เนื่องจากวัตถุมงคล เป็นเรื่องที่อยู่นอกคำสอนของพระพุทธศาสนา ซึ่งถูกจัดอยู่ในด้านไสยศาสตร์ ตามความเชื่อทางไสยศาสตร์ของชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธนั้นมักจะมีเครื่องรางของขลังติดตัวไว้ แต่ถึงกระนั้นเครื่องรางของขลังที่เกิดขึ้น หากไม่ได้มีการปลุกเสกหรือการจัดสร้างจากวัด หรือศาสนสถานที่มีความน่าเชื่อถือ วัตถุมงคลเหล่านั้น อาจจะไม่มีความศักดิ์สิทธิ์ก็เป็นได้ ดังนั้น การที่วัตถุมงคลจะเป็นที่ยอมรับของผู้คนได้นั้น ต้องคำนึงถึงพิธีกรรมทางศาสนาในการจัดทำวัตถุมงคลด้วย (นิตยาพร เสมอใจ และ จิตินันท์ วารวิณิช 2551)

การวิจัยในครั้งนี้ การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคและปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของผู้ที่เคารพบูชาและมาสักการะ สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยจะสร้างข้อคำถามในแบบสอบถามด้วยแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดบริการ รวมไปถึงปรับปรุงข้อคำถามจากแบบสอบถามของประสพชัย พสุนนท์ (2543) และประสพชัย พสุนนท์ และกานติมา วิริยวุฒิไกร (2554) ผลจากวิจัยจะช่วยทำความเข้าใจต่อพฤติกรรมและสาเหตุของการเลือกบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้คนในปัจจุบันที่ยังมีความเชื่อในเรื่องของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยต่างๆ ในการเคารพนับถือและบูชาเจ้าพ่อเสือ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของผู้มาบูชาศาลเจ้าพ่อเสือเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความเชื่อและความศักดิ์สิทธิ์ของศาลเจ้าพ่อเสือเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจเพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของบุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 1 - 15 สิงหาคม 2554 และกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของบุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาพฤติกรรมและปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ปัจจัยตามปัจจัยดังกล่าว

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมและปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของบุคคลทั่วไปในเขตพระนครกรุงเทพมหานคร มีขอบเขตด้านตัวแปรดังนี้

2.1 ตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน วันที่สะดวกในการเดินทาง การเดินทาง ภูมิลำเนา ที่พักอาศัย ระดับการศึกษา สถานภาพ และการนับถือศาสนา

2.2 ตัวแปรด้านพฤติกรรม ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ ความบ่อยในการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ สิ่งที่น่าบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ การขอพร การรับรู้ประวัติศาสตร์ของศาลเจ้าพ่อเสือ อิทธิพลการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ ความศักดิ์สิทธิ์ของศาลเจ้าพ่อเสือ ของสะสมที่เกี่ยวกับเจ้าพ่อเสือ การเคารพศาลเจ้าพ่อเสือ ความเชื่อเกี่ยวกับศาลเจ้าพ่อเสือ และการไปบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ

3. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ที่มาสมัครระบุนาในศาลเจ้าพ่อเสือ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 1 – 15 สิงหาคม 2554

4. ขอบเขตด้านพื้นที่และเวลา

ศาลเจ้าพ่อเสือที่ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลในการวิจัยตั้งอยู่ที่ เลขที่ 468 ถนนตะนาว แขวง เจ้าพ่อเสือ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือเพื่อที่จะนำไปใช้ในการวางแผนบริหารจัดการให้การดำเนินการของศาลเจ้าพ่อเสือเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศาลเจ้าพ่อเสือเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจและสร้างความสงบสุข
2. เพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือและนำผลการวิจัยมาวิเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มอันจะเป็นประโยชน์ในแง่การทำความเข้าใจของกลุ่มผู้มาสมัครระบุนาศาลเจ้าพ่อเสือเพื่อที่ทางศาลเจ้าพ่อเสือจะได้แนะนำหรือจัดทำกิจกรรมได้ตรงตามกลุ่มของผู้มาสมัครระบุนา
3. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาใช้ประโยชน์ในแง่ของการจัดการในการวิเคราะห์ปัจจัยการเลือกรบุนาและจัดกิจกรรมให้ตรงตามความต้องการของผู้มาสมัครระบุนา

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของบุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้ในการศึกษารวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อ
2. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม
3. ความเชื่อเกี่ยวกับศาลเจ้าพ่อเสือ
4. ประวัติศาสตร์เจ้าพ่อเสือ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อ

1. ความหมายของความเชื่อ

กึ่งแก้ว เพ็ชรราช (2542 : 171) ให้ความหมายของความเชื่อว่า ความกลัวและความไม่รู้เป็นเหตุให้เกิดความเชื่อ และความเชื่อก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดศาสนาในสังคมมนุษย์สมัยโบราณ แม้ปัจจุบันนี้วิทยาศาสตร์เจริญก้าวหน้าไปมาก แต่มนุษย์ก็ยังมีพฤติกรรมแสดงออกทางความเชื่อกันอยู่ในชีวิตประจำวัน

ภูมิจิต เรืองเดช (2542 : 187) กล่าวว่า ความเชื่อ หมายถึง การยอมรับนับถือสิ่งใด สิ่งหนึ่งที่มีตัวตน หรือไม่มีก็ตาม ว่าเป็นความจริงหรือมีอยู่จริง การยอมรับนับถือนี้เองจะมี หลักฐานอย่างเพียงพอที่จะพิสูจน์ได้หรืออาจจะไม่มีหลักฐานที่จะนำมาใช้พิสูจน์ให้เห็นจริง เกี่ยวกับสิ่งนั้นก็ได้

สมรรัตน์ พันธุ์เจริญ (2542 : 223) ให้ความหมายของความเชื่อว่า ความเชื่อ คือ ความคิดเห็นอย่างมั่นใจว่าภาวะใดมีอยู่เป็นอยู่ เป็นสิ่งที่คนในสังคมถ่ายทอดสืบต่อกันมา และมี อิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต

ทัศนีย์ ทานตวนิช (2523 : 224) กล่าวว่า ความเชื่อ คือ การยอมรับนับถือหรือยึดมั่นในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทั้งที่มีตัวตนหรือไม่มีตัวตนก็ตาม ว่าเป็นความจริงหรือมีอยู่จริง การยอมรับหรือการยึดมั่นนี้อาจมีหลักฐานที่จะพิสูจน์ได้หรือไม่มีหลักฐานที่จะพิสูจน์สิ่งนั้นให้เห็นจริงก็ได้

สุนทรื โคมิน (2539) กล่าวว่า ความเชื่อเป็นความนึกคิดยึดถือโดยที่เจ้าตัวจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม เป็นสิ่งที่สามารถจะศึกษาและวัดได้จากคำพูดและการกระทำของคน

สถาพร ศรีสังข์ (2533) ให้ความหมายของความเชื่อไว้ว่า ความเชื่อหมายถึงการยอมรับข้อเสนอลักษณะใดอย่างหนึ่งว่าเป็นความจริงการยอมรับนี้อาจจะเกิดจากสติปัญญา เหตุผล หรือศรัทธา โดยไม่ต้องมีเหตุผลใดๆ รองรับก็ได้

กล่าวโดยสรุปแล้ว ความเชื่อหมายถึงการที่บุคคลเห็นด้วย ยอมรับ คล้อยตาม หรือเกรงกลัว โดยเกิดขึ้นภายในจิตสำนึก ต่อพลังอำนาจเหนือธรรมชาติ โดยไม่คำนึงถึงความเชื่อนั้น ๆ จะมีเหตุผลที่สามารถพิสูจน์ได้หรือไม่

2. ความเป็นมาของความเชื่อ

คณีย์ ไชโยธา (2538 : 49-69) ได้กล่าวถึงความเชื่อของมนุษย์ได้วิวัฒนาการตามความก้าวหน้าของสังคม และมีลักษณะแห่งการผสมผสานระหว่างความเชื่อดั้งเดิมกับความเชื่อทางศาสนาที่มีระบบมากขึ้นและมีเหตุผลมากขึ้น ความเชื่อของมนุษย์ได้มีวิวัฒนาการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ความเชื่อในธรรมชาติ ความเชื่อระดับต่ำสุดของมนุษย์คือความเชื่อในธรรมชาติ เพราะธรรมชาติเกิดอยู่ข้างเคียงกับมนุษย์ มนุษย์เกิดมาดืมตาในโลก สิ่งแรกที่มนุษย์ได้เห็นได้สัมผัสก่อนสิ่งอื่นคือธรรมชาติที่รอบตัวมนุษย์ เช่น ความมืด ความสว่าง ความหนาว ความร้อนดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาว แม่น้ำลำธาร ต้นไม้ ฟาโร่งฟ้าผ่า แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิดมนุษย์เชื่อว่าธรรมชาติเหล่านี้มีตัวตน มีอำนาจพิเศษและสามารถก่อให้เกิดคุณและโทษแก่มนุษย์ได้ มนุษย์จึงเกรงกลัวและกราบไหว้ ดังนั้น การนับถือธรรมชาติจึงเป็นขั้นแรกแห่งความเชื่อของมนุษย์

2.2 ความเชื่อในคติผีสาวเทวดา วิวัฒนาการแห่งความคิดของมนุษย์เกิดขึ้นพร้อมกับความเจริญรอบข้างอย่างอื่น มนุษย์มีความสงสัยว่าปรากฏการณ์ธรรมชาติต่าง ๆ ที่สามารถบันดาลให้เกิดความฝันแปร และส่งผลให้เกิดความสุขความทุกข์แก่มนุษย์ ด้วยเหตุนี้มนุษย์จึงสร้างรูปเทวดาบ้าง รูปมนุษย์บ้าง หรือรูปครึ่งมนุษย์ครึ่งสัตว์บ้าง เช่น พระกัมมเจ้าที่ แม่ย่านางเรือ และเทพารักษ์ต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อบูชา ธรรมชาติเหล่านี้คงมีอำนาจอะไรอย่างหนึ่งสิ่งสถิตย์อยู่ อำนาจที่สามารถบันดาลให้เป็นไปได้นั้น เรียกว่า เจตภูตหรือวิญญาน เจตภูตที่มีอำนาจทำให้เกิดความทุกข์อาจเป็นมารร้ายหรือผีสาวอย่างใดอย่างหนึ่ง ส่วนที่นำความสุขมาให้อาจเป็นเทวะประเภทประเภทหนึ่ง ซึ่งความเชื่อในขั้นนี้มีวิวัฒนาการทางความคิดของมนุษย์ 3 ลำดับ ดังนี้

2.2.1 เริ่มจากธรรมชาติแต่ละอย่างก่อน แล้วกว้างออกไปถึงธรรมชาติทุกอย่างในโลก โดยเชื่อว่าสรรพสิ่งในโลกมีวิญญานสิ่งสถิตย์อยู่

2.2.2 เชื่อว่าวิญญาณเหล่านั้นมีอำนาจไปแต่ละอย่าง อาจบันดาลความดี ความชั่ว ความสุข และความทุกข์ให้แก่มนุษย์ได้แต่ละอย่างตามอำนาจและความกรุณาที่มีอยู่ วิญญาณ เหล่านั้นต้องมีรูปร่างแต่ไม่สามารถเห็นได้

2.2.3 เริ่มสร้างขึ้นด้วยความนึกคิดของตนเอง ภาพที่ตนนับถือเรียกว่า พระเจ้าหรือเทพเจ้าหรือผีบางเทวดาก็ตาม เกิดขึ้นมาแต่ละครั้งนั้น จึงเป็นมูลเหตุหนึ่งให้เกิดศาสนา นักปราชญ์ในสังคมมนุษย์โบราณ เรียกความเชื่อนี้ว่า วิญญาณ หรือเจตภูมิจึง

2.3 ความเชื่อในวิญญาณบรรพบุรุษ ความเชื่อเรื่องวิญญาณบรรพบุรุษ ได้แก่ มารดา บิดา ปู่ย่าและตายายที่ตายไปแล้ววิญญาณของบุคคลเหล่านี้ไม่ได้ไปไหน ยังคงอยู่เพื่อปกป้องรักษา ดูแลบุตรหลานของพวกตน ทำให้เกิดการบูชาวิญญาณบรรพบุรุษ โดยสังเกตตัวอย่างจากการ บังสุกุลให้กับผู้ที่ล่วงลับไปแล้วของคนไทย และการกราบไหว้บูชาบรรพบุรุษของคนจีนเหตุผลที่ มนุษย์โบราณนับถือบรรพบุรุษเป็นเพราะเชื่อว่ามนุษย์ตามแล้วไม่สูญ มนุษย์มีดวงวิญญาณเหลืออยู่ ดวงวิญญาณนั้นออกจากร่างไปแล้วท่องเที่ยวอยู่ คอยดูแลความสุขความทุกข์ของบุตรหลานเหลน อยู่และยังเชื่อว่าเมื่อถึงเวลาที่กำหนด ดวงวิญญาณนั้นจะกลับเข้าสู่ร่างเดิมกลับมาเกิดใหม่ และความ เชื่ออันเป็นเหตุให้เกิดบูชาวิญญาณบรรพบุรุษนั้นอาจแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การบูชาเพราะเกรง กลัวว่าดวงวิญญาณนั้นจะมาทำร้ายบุตรหลานเหลน ในกาลภายหน้า และการบูชาเพราะความ กตัญญูรู้คุณของบรรพบุรุษ

2.4 ความเชื่อในเทพเจ้าหลายองค์ ความคิดของมนุษย์ได้พัฒนาติดต่อมาจากความคิด เรื่องสร้างภาพเทพเจ้าตามมโนคติของตนโดยคิดว่าธรรมชาติอย่างใดควรมีรูปเป็นอย่างไร และ ธรรมชาติอย่างใดนั้นมีอำนาจสูงต่ำกว่ากันอย่างไร บางพวกเชื่อว่าพระอาทิตย์เป็นเทพเจ้าสูงสุด บาง พวกเชื่อว่าฟ้ากฟฟ้าเป็นเทพเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ บางพวกเชื่อว่าพระจันทร์เป็นเทพเจ้าสูงสุดกว่าเทพเจ้าองค์ ใดเทพเจ้าแต่ละองค์มีอำนาจลดลันกัน และมีหน้าที่แตกต่างกัน ดังเช่น ชาวกรีกโบราณได้นับถือ เทพเจ้ามากองค์ เทพเจ้าของชาวกรีกโบราณมีรูปร่างลักษณะและนิสัยใจคอเหมือนมนุษย์ แต่มีฤทธิ์า นุภาพเหนือมนุษย์ ชาวกรีกโบราณเชื่อว่าเทพเจ้าไม่ได้เป็นผู้สร้างจักรวาล แต่จักรวาลสร้างเทพเจ้า เทพเจ้าของกรีก เช่น ซีอุส โปไซดอน แอเรส เป็นต้น ส่วนชาวอียิปต์โบราณ นับถือศาสนาประเภท พหุเทวนิยม ประชาชนผู้ตั้งภูมิลำเนาอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำไนล์ในสมัยดั้งเดิมนับถือเครื่องรางของขลัง ในเวลาต่อมาพวกเขาจึงนับถือเทพเจ้านับถือสัตว์นานาชนิดด้วยเชื่อว่าศักดิ์สิทธิ์ การนับถือเทพเจ้า กับสัตว์มีส่วนเกี่ยวข้องกันเพราะเทพเจ้าที่มีรูปร่างเป็นมนุษย์และมีศีรษะเป็นสัตว์ เช่น อนุมิต มี ศีรษะเป็นสุนัขจิ้งจอก โอรุส มีศีรษะเป็นเหยี่ยว นกเขา , ปาสต์ มีศีรษะเป็นเทพธิดาแมง เป็นต้น โดยเทพเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ที่สุดในศาสนาของอียิปต์โบราณ คือ โอสิริส ซึ่งเป็นราชาแห่งความนิรันดร เป็นเจ้าแห่งความถาวร เป็นเจ้าชายแห่งเทพเจ้าทั้งหลาย กษัตริย์แห่งกษัตริย์ เจ้าชายแห่งเจ้าชาย เป็น ผู้ปกครองโลก และเป็นผู้ดำรงอยู่ตลอดกาล ส่วนเทพเจ้าชื่อเร ได้ครองตำแหน่งความยิ่งใหญ่ใน

ฐานะเป็นเทพเจ้าแห่งดวงอาทิตย์มาก่อนเทพโอสิริส และชาวอียิปต์โบราณเชื่อว่าฟาโรห์หรือกษัตริย์ คือเทพเจ้า เป็นทั้งเทพเจ้าและมนุษย์ในเวลาเดียวกัน ภาคที่เป็นเทพเจ้านั้นสามารถบันดาลความมั่นคงปลอดภัยความสมบูรณ์มาสู่ทวยราษฎร์ของพระองค์ จึงเห็นได้ว่าชาวอียิปต์โบราณนับถือบูชาเทพเจ้าหลายองค์ทั้งเทพเจ้าประจำท้องถิ่น ประจำเมือง และประจำเมืองหลวงเป็นต้น

2.5 ความเชื่อในพระเจ้าองค์หนึ่งของชนกลุ่มหนึ่ง ความคิดของมนุษย์ในระยะนี้ คือความคิดเรื่องเทพเจ้าหลายองค์ แต่มีลักษณะแห่งการนับถือผุดออกไปจากลักษณะดังกล่าวข้างต้น ด้วยว่ามนุษย์ได้เริ่มรวมกันเป็นพวก มีหัวหน้าควบคุม มนุษย์แต่ละหมู่แต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่ของเทพเจ้าออกไป ให้ควบคุมมนุษย์ในแต่ละกลุ่มให้เป็นที่เคารพกราบไหว้ของมนุษย์แต่ละหมู่โดยเฉพาะ ไม่ปะปนกัน ความสามัคคีในกลุ่มของมนุษย์ต้องแยกออกไป โดยกำหนดเอาฐานะของเทพเจ้าประจำหมู่นั้น ๆ เช่น การนับถือเทพเจ้าในอินเดียโบราณ มีการแบ่งออกเป็นกลุ่มเป็นพวกตามชั้นวรรณะของตน วรรณะหนึ่งต้องนับถือเทพเจ้าองค์หนึ่งและปนกับเทพเจ้าของวรรณะอื่นไม่ได้

2.6 ความเชื่อในพระเจ้าองค์เดียว เกิดขึ้นเพราะมนุษย์ผู้เป็นหัวหน้าควบคุมของตนออกเดินทางไปหาถิ่นในที่ต่าง ๆ หัวหน้าหมู่ต้องรวบรวมคนของตนไว้ในกลุ่มให้เป็นปึกแผ่น จึงประกาศสั่งสอนคนของตนว่าในโลกนี้มีพระเจ้าสูงสุดอยู่เพียงองค์เดียว พระองค์เป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งทั้งหลาย พระองค์เป็นมหาเทพ ทรงอำนาจยิ่งใหญ่จะทรงบันดาลสิ่งใดและมนุษย์คนใดให้เป็นไปตามประสงค์ของพระองค์ได้

2.7 ความเชื่อในปัญญาของมนุษย์ มนุษย์ใช้เหตุผล มีความคิดเห็นเป็นของตนเอง ไม่ยอมขึ้นอยู่กับอำนาจของสิ่งที่มองไม่เห็นและไม่สามารถพิสูจน์ได้ เป็นลำดับของความคิดที่ประกอบด้วยเหตุผลความรู้สึกที่มีเหตุผลจึงเป็นลำดับสูงสุดแห่งปัญญาของมนุษย์ เป็นมูลเหตุให้เกิดพระพุทธศาสนา

2.8 ความเชื่อของชาวจีนโบราณ ความหมั่นเวียนของฤดูกาลมีส่วนผูกพันใกล้ชิดกับชีวิตมนุษย์ และส่งผลให้เกิดพิธีต่าง ๆ เป็นต้นว่าฤดูใบไม้ผลิมีพิธีไถท้าวาน ฤดูหนาวมีพิธีเกี่ยวข้าว เพราะชาวจีนในครั้งนั้นเชื่อว่า การหมั่นเวียนของฤดูกาลเช่นนี้ย่อมมีอำนาจมหัศจรรย์อย่างหนึ่งอยู่เหนือธรรมชาติ และอาจกำหนดชะตากรรมและวิถีชีวิตของมนุษย์ได้ นอกจากนี้ชาวจีนโบราณยังมีความเชื่อในเทวดาฟ้าดิน และเชื่อว่ากษัตริย์เป็นโอรสแห่งสวรรค์ รวมทั้งเชื่อในเพศคู่ คือ หยินและหยาง คำสอนของขงจื้อ และลัทธิเต๋า เป็นต้น

3. มูลเหตุของความเชื่อ

จาร์ญ วงศ์กระจ่าง (2539 : 14) ได้กล่าวว่า สาเหตุของความเชื่อ เกิดจากความไม่รู้สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และไม่สามารถจัดปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นให้หมดไปได้และคิดว่าปัญหาดังกล่าว น่าจะเกิดจากอำนาจเหนือธรรมชาติบันดาลให้เกิดขึ้น

แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย (2548 : 34) ได้กล่าวถึงสาเหตุของความเชื่อ ดังนี้

1) เกิดจากความกลัว หรือความไม่รู้ของมนุษย์ที่ไม่สามารถหาเหตุผลหรือคำอธิบายใด ๆ มาอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นได้ เช่น ทำไมฝนจึงตก ทำไมฟ้าจึงผ่า เป็นต้น จึงทำให้มนุษย์เกิดความกลัวและเชื่อว่าเป็นสิ่งลึกลับที่จะต้องมีการทำขึ้น มนุษย์จึงได้สมมติให้มีเทพประจำสิ่งต่างๆ เช่น พระพิรุณ พระพาย พระเพลิง ฯลฯ แล้วได้ทำพิธีบูชาเช่นสรวงเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคล แต่เมื่อมนุษย์ได้พัฒนาการขึ้น มนุษย์สามารถหาเหตุผลมาอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ ความเชื่อในสิ่งเหล่านี้จึงเสื่อมคลายลง

2) เกิดจากมนุษย์ มีพัฒนาการขึ้นแล้วต้องการให้สังคมเกิดความสงบสุขมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มนุษย์จึงตั้งความเชื่อมั่นขึ้นมาจากแฝงเหตุผลต่างๆ ไว้ในความเชื่อ นั่นคือ

2.1) ความเชื่อที่ต้องการสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อย เช่น ถีรดต้นไม้ใหญ่รุกขเทวดาจะ โกรธ ทั้งนี้เพื่อต้องการให้จับถายเป็นที่เป็นทางได้อย่างถูกต้อง ถ้าหิวผมตอนกลางคืนผีจะมา ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ไปเที่ยวกลางคืน เป็นต้น

2.2) ความเชื่อที่ต้องการให้คนมีมารยาท มีความละเอียดรอบคอบ เช่น ตำครกแตกจะไม่ได้แต่งงาน ถอดผ้าถุงเป็นวงทิ้งไว้เป็นเสนียด เป็นต้น

2.3) ความเชื่อที่ต้องการให้มีสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย เช่น ไม่ให้พาเด็กที่ฟันยังไม่งอกเข้าใต้ถุน เดี่ยวฟันจะไม่งอก ห้ามปลูกมะพร้าวใกล้บ้านเชื่อว่าอัปรีชัญญโร เป็นต้น

2.4) ความเชื่อที่ต้องการผลทางจิตใจ เช่น นุ่งผ้าใหม่วันจันทร์มีเสน่ห์ จะทำการมงคลใดให้ดูถูกผู้ดูยามให้นุ่งผ้าสีตามวันจะเป็นมงคล เป็นต้น

2.5) ความเชื่อที่ต้องการผลอื่นๆ เช่น ไม่ให้เคาะหัวแมว เพราะเมื่อแก่หัวจะสั้นเหมือนแมว ต้นไม้ออกผลห้ามชี้เพราะผลจะเน่า เป็นต้น

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

4. สาเหตุที่มาของความเชื่อ

ความเชื่อเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ และได้มีการสืบทอดเป็นมรดกของสังคมแต่การสืบทอดความเชื่อของมนุษย์ขึ้นอยู่กับกรอบสนองความต้องการของมนุษย์ในด้านความปลอดภัยจากอำนาจเหนือธรรมชาติเป็นสำคัญ (คณัช ไชโยธา 2538 : 49) ความเชื่อเกิดจากมนุษย์แต่ละท้องถิ่นมีปัญหาในการดำเนินชีวิต มนุษย์จึงคิดว่าน่าจะมีอำนาจลึกลับเหนือธรรมชาติบันดาลให้เป็นไปเช่นนั้น มนุษย์จึงควรทำให้อำนาจเหนือธรรมชาตินั้นพอใจ และเมื่อคลี่คลายปัญหาลงได้หรือพ้นภัยแล้วควรแสดงความกตัญญูทดแทนที่ ด้วยการเช่นสรวงบูชาหรือประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ (จารุวรรณ ธรรมวัตร 2521 : 206-207) ด้วยเหตุนี้ความเชื่อของมนุษย์ในสมัยดั้งเดิมจึงเกี่ยวข้องกับอำนาจลึกลับเหนือธรรมชาติหรือภูตผีวิญญานต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากการที่มนุษย์

เกิดมาท่ามกลางชนชาติมีชีวิตผูกพันอยู่กับชนชาติ แต่มนุษย์ยังไม่สามารถรู้และเข้าใจชนชาติบางอย่างได้ จิราภรณ์ ภทราภาณุภัทร (2528 : 5) ได้กล่าวเสริมว่า มูลเหตุของความเชื่อของมนุษย์จึงเกิดจากความไม่รู้ และความไม่รู้ทำให้เกิดความกลัว จึงต้องพยายามแสวงหาคำตอบของความไม่รู้นี้ เกิดเป็นลัทธิความเชื่อขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ความเชื่อก็คือ การตัดสินใจของคนในสังคมเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าเป็นอย่างไร การตัดสินใจหรือการเชื่อนั้นอาจจะไม่มีเหตุผลเลย เช่น เชื่อว่าผีมีจริง หรืออาจจะมีเหตุผลที่คิดขึ้นเอง และสามารถหาคำตอบได้เท่าที่ความรู้และประสบการณ์ของคนในสังคมนั้นมีอยู่ ก็ตัดสินใจเอาว่าสิ่งนั้นสิ่งนี้เป็นเหตุเป็นผลกัน เช่น สมัยหนึ่งเชื่อว่า โรคห่า (อหิวาตกโรค) เกิดจากผีทำซึ่งอาศัยอยู่ในน้ำ เพราะมักจะระบาดไปตามลำน้ำ เป็นต้น

ส่วนทฤษฎี จิตต์ธรรม (2522 : 2) กล่าวว่า ความกลัวและความไม่รู้เป็นเหตุให้เกิดความเชื่อ และความเชื่อก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดศาสนา ในสังคมมนุษย์สมัยโบราณ (Primitive Society)

พระยาอนุমানราชชน (2523 : 28-29,32-33) ได้กล่าวถึงมูลเหตุของความเชื่อว่ามีความเป็นธรรมชาติอยู่อย่างหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอะไรหรือสิ่งใด ถ้ามีลักษณะที่ยังปกปิดเป็นเรื่องลึกลับอยู่ ไม่เผยออกให้ปรากฏเห็น เรื่องนั้นหรือสิ่งนั้นย่อมทำให้เกิดความสงสัยอยากรู้ อยากเห็น ยิ่งปิดบังมากเท่าใดก็ยิ่งเร้าใจให้อยากรู้อยากเห็นมากขึ้นเท่านั้น เมื่อไม่สามารถจะรู้ได้เห็นได้ ก็ต้องใช้วิธีนึกเอาหรือเดาเอาว่า คงจะเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ โดยอาศัยเปรียบเทียบกับสิ่งที่เห็นว่าใกล้เคียงกับที่ตนเคยรู้เคยเห็นมาก่อน หรือไม่มีนึกเดาเอาตามเรื่องราวที่เคยมีกล่าวหรือบอกเล่าไว้ก่อน ถ้าเรื่องราวที่ได้บอกเล่าไปตรงกับอารมณ์ที่ต้องการจะเชื่ออยู่แล้วก็จะเชื่อทันที และยังคงกล่าวเพิ่มเติมอีกว่าความเชื่อครั้งดั้งเดิมของมนุษย์ก่อนที่จะคลี่คลายออกเป็นศาสนาต่าง ๆ นั้น อาจแบ่งออกได้ 2 ระยะคือ ระยะแรก มนุษย์เชื่อว่า สิ่งต่าง ๆ จะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ตาม ย่อมมีอะไรอย่างหนึ่งเป็นแรงอำนาจอยู่ในตัวของสิ่งนั้นเอง อาจให้ท่านให้โทษแก่คนได้ กติความเชื่อเรื่องนี้เรียกว่า คติเชื่อความขลังความศักดิ์สิทธิ์ (Animatism) ระยะต่อมามนุษย์มีความเชื่อว่าคนตลอดจนสิ่งอื่นที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ตามย่อมมีสิ่งหนึ่งซึ่งมองไม่เห็นตัวสิ่งอยู่ในนั้น สิ่งนี้เรียกว่า ผีหรือวิญญาณซึ่งพัวพันกันอยู่อย่างใกล้ชิดแยกออกจากกันได้ยาก ความเชื่อเรื่องนี้เรียกว่า คติเชื่อผีสางเทวดา (Animism)

จูรี จุลละเทศ (2514 : 88-89) ได้อธิบายถึงสาเหตุของความเชื่อของมนุษย์ว่า ในสมัยก่อนดำเนินชีวิตอย่างง่าย ๆ มีความรู้น้อยเกี่ยวกับชนชาติ มนุษย์ในระยะเริ่มแรกจึงตกอยู่ใต้อำนาจของชนชาติโดยสมบูรณ์ แต่ครั้งเมื่อมนุษย์ได้ประสบเหตุการณ์ชนชาติต่าง ๆ ซึ่งทั้งน่ากลัวและน่าอัศจรรย์ จึงเกิดความกลัวต่อชนชาติที่ปรากฏนั้นความกลัวนี้เองได้ส่งผลให้เกิดความเชื่อในอำนาจลึกลับเหนือชนชาติอื่นได้แก่ ภูตผี วิญญาณต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่ออธิบายปรากฏการณ์

ธรรมชาติต่าง ๆ ระบบความเชื่อดังกล่าวมาเป็นความเชื่อพื้นฐานที่มีความคล้ายคลึงกันในทุกสังคมทั่วโลก ซึ่งสอดคล้องกับประสาท อิศรปริดาและคณะ (2518 : 2) ที่กล่าวถึงสาเหตุความเชื่อของมนุษย์ว่าน่าจะมีเหตุจงใจมาจากอิทธิพลของธรรมชาติที่มีอำนาจเหนือคน เมื่อผนวกกับความไม่รู้จึงทำให้คนต้องไขว่คว้าหาสิ่งยึดเหนี่ยวเพื่อให้เกิดความมั่นใจอบอุ่นใจ และเป็นที่พักทางใจ และหม่อมเจ้าหญิงพูนพิศมัย ดิศกุล (2513 : 1) ได้ทรงอธิบายเพิ่มเติมว่า ความเชื่อเกิดจากสิ่งที่มีอำนาจเหนือมนุษย์ เช่น อำนาจของดินฟ้าอากาศ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยไม่เห็นเหตุต่าง ๆ มนุษย์ยอมเกลียดทุกข์และรักสุขเป็นธรรมดา ฉะนั้นเมื่อมีภัยพิบัติเกิดขึ้น ก็วิงวอนขอความช่วยเหลือต่อสิ่งที่ตนเชื่อว่าจะช่วยได้ เมื่อพ้นภัยก็แสดงความรื่นเริง รู้คุณค่าต่อสิ่งนั้น ๆ ด้วยการบูชาคุณให้เป็นสิริมงคลแก่ตนตามคติความรู้ความเชื่อในกาลสมัยนั้นๆ เป็นยุคๆ มา

ส่วนบุพผา ทวีสุข (2520 : 156) ได้กล่าวสรุปถึงการที่มนุษย์สร้างความเชื่อไว้ 2 ประการ คือ

- 1) มาจากความกลัวของมนุษย์ที่ส่วนใหญ่มีต่อธรรมชาติ
- 2) มาจากความฉลาดของมนุษย์ที่มีประสบการณ์มากกว่ามีเจตนาให้กลุ่มชนในสังคมเชื่อฟังและปฏิบัติตามโดยอาจมีจุดมุ่งหมายต่าง ๆ กันไป

สรุปได้ว่าความเชื่อของมนุษย์เกิดขึ้นมาจากความเกรงกลัวต่อธรรมชาติ อันเนื่องมาจากความไม่รู้ของสาเหตุต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น ปรากฏการณ์ธรรมชาติต่าง ๆ เป็นต้น จึงส่งผลให้เกิดความเชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติ เหล่านี้เช่น ภูตผี วิญญาณต่าง ๆ เป็นต้น และพยายามที่จะวิงวอน บวงสรวง บูชา กราบไหว้เพื่อขอความช่วยเหลือ เพื่อให้เกิดความมั่นใจ อบอุ่นใจ และเป็นที่พักทางใจได้

5. ประเภทของความเชื่อ

วีระวัชร ปิ่นเขียน (2542 : 74-82) กล่าวว่า ความเชื่อต่างๆ มีอยู่หลายอย่างด้วยกัน เช่น

1) ความเชื่อเกี่ยวกับความฝัน ความฝันเป็นสิ่งที่คนไทยเชื่อถือกันมานานแล้ว ปัจจุบันก็ยังมีคนเชื่อกันจะเห็นได้ว่ายังมีการทำนายฝันทางหนังสือพิมพ์และทางวิทยุอยู่ สาเหตุของการฝันตามความเชื่อแต่โบราณเชื่อว่าเกิดจากสาเหตุ 4 ประการ คือ

- 1.1) บุรพนิมิตร เป็นกลางที่บอกเหตุล่วงหน้า
- 1.2) จิตนิวรรณ์ (อนุภูตบุพพะ) เกิดจากได้ทราบหรือมีเรื่องราวอย่างใดอย่างหนึ่งมาก่อนแล้วเก็บเอามาฝันด้วยใจเป็นห่วง
- 1.3) เทพสังหรณ์ (เทวโตปสังหรณ์) เกิดจากเทวดามาทำให้ฝันไป
- 1.4) ธาตุโขภ เกิดจากความกำเริบแห่งธาตุ 4 ภายในร่างกาย เช่น รับประทานอาหาร ผิดแปลก อาหารไม่ย่อย

ความฝันที่เชื่อกันว่าจะเป็นความจริงมักจะเป็นความฝันตอนใกล้รุ่ง ใกล้สว่างหรือหลังเที่ยงคืนไปแล้ว ความฝันนั้นจะมีการทำนายฝันว่า ฝันอย่างนั้นๆ จะเกิดอะไรขึ้น เช่น

(1) ความฝันที่เมื่อแก้ฝันแล้วเชื่อว่าจะได้คุ้มครอง เช่น ฝันว่าถูกงูหรือพญานาคกัดและ ขบกัด

(2) ความฝันที่บอกเหตุร้าย เช่น ฝันว่าถูกควักลูกตา ถูกทำร้ายอวัยวะส่วนต่างๆ

(3) ความฝันที่เป็นกลางบอกเหตุต่างๆ ไป เช่น ฝันว่าไฟไหม้บ้าน

การทำนายฝันนั้นบางครั้งจะนำดวงชะตาของผู้ฝันมาดู หรือจับยามสามตาประกอบด้วย สาเหตุหรือที่มาจากความเชื่อเรื่องความฝัน สืบเนื่องมาจากความเชื่อทางไสยศาสตร์และจากความกลัว ความไม่แน่ใจในสิ่งที่จะบังเกิดขึ้นในภายหน้า เป็นเรื่องเกี่ยวเนื่องทางจิตวิทยาด้วย

2) ความเชื่อเรื่องโชคลาง ลางสังหรณ์ สิ่งที่เป็นเครื่องหมายบอกกลางต่างๆ เช่น

2.1) สัตว์ต่างๆ บอก เช่น แมงมุมตอก จิ้งจกตก นกแสกร้อง

2.2) อวัยวะต่างๆ ได้รับอันตรายหรือมีอันเป็นไป เช่น ผู้อื่นเห็นว่าหัวขาด

แขนขาด

2.3) เกิดวิปริตต่างๆ ขึ้นในร่างกายของผู้ฝัน เช่น คิ้วเขม่น ตัวสั่น

2.4) มีเหตุการณ์ที่ไม่ดีเกิดขึ้น เช่น ลมพัดฉัตรหัก ดาวหางขึ้น

สาเหตุเกี่ยวกับความเชื่อถือในเรื่องเหล่านี้ มาจากความกลัวและต้องการความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญ

3) ความเชื่อเรื่องฤกษ์ยาม การถือฤกษ์ถือยามเป็นการทำไปเพื่อความ เป็นสวัสดิมงคล

คนโบราณมีความเชื่อเกี่ยวกับฤกษ์ยามมาก เวลาจะไปไหนๆ เขาจะต้องตรวจตราหลายอย่าง เช่น

3.1) การดูลมจันทรถลา สุรยถลา เป็นวิธีการตรวจดูจกลมปราณหรือลมหายใจ เข้าออกทางจมูกทั้งสองข้าง ข้างขวาเรียกว่า (ลม) สุรยถลา ข้างซ้ายเรียก (ลม) จันทรถลาก่อนออก เดินทางจะมีการพิสูจน์ลมปราณเสียก่อน เพื่อจะได้รู้ว่าการทำงานหรือสิ่งที่มุ่งหวังจะไปทำนั้น จะสัมฤทธิ์ผลแค่ไหน ถ้าหายใจคล่องทั้งสองข้างก็หมายความว่าไปสะดวก ปราศจากอุปสรรคถ้าลมหายใจขัดข้องจะเกิดอุปสรรคไม่ควรเดินทางและมีวิธีแก้เคล็ดคือ ถ้าหากหายใจคล่องทางขวาให้ยกเท้าข้างขวาไปก่อน ถ้าหากลมหายใจคล่องข้างซ้ายให้ยกเท้าข้างซ้ายไปก่อน

3.2) การจับยามสามตา ยามสามตาเป็นตำราทำนายโดยถือเลข 3 ตัว คือ 1-2-3 ดังในรูปประกอบวิธีจับยาม จะนับตามข้างขึ้นข้างแรมเวียนไปคนละทาง และพยากรณ์ตามเศษ

3.3) การดูยามอุบาคอง ยามอุบาคองเป็นยามแบบพม่า เป็นตารางมีกากบาท ศูนย์เลขหนึ่ง สอง สาม สี่ ประจำช่วงเวลา เช้า สาย เทียง บ่าย เย็น ของแต่ละวัน และมีการทำนายว่า วันใดจะทำการสิ่งใดหรือออกเดินทางในช่วงเวลาใดจึงจะดี

3.4) การดูยามปีญะ ยามปีญะ มีห้ายาม คือ มเหสุรา ยามกลา ยามลี พรหมา วิสัณฐุ ยามทั้ง 5 นี้มีคำทำนายร้ายดีต่างกันออกไป

นอกจากนี้ยังมียามป็น ยามตรีเนตร เป็นต้น ฤกษ์ยามนี้มีที่มาจากความต้องการให้พ้นภัยเกิดสวัสดิมงคล

4) ความเชื่อเกี่ยวกับวันดีวันร้าย คนไทยเชื่อว่าวันที่ควรทำการมงคลนั้นจะต้องศึกษาให้ถ่องแท้เช่นเดียวกับวันที่ถือว่าไม่ดี ทั้งนี้เพื่อจะได้กำหนดว่า ควรจะทำเรื่องใดในวันไหน เป็นการจัดระเบียบอย่างหนึ่งด้วย วันดี คือ วันที่นิยมทำการมงคลต่างๆ คือ วันอมฤตโชค วันสิทธิโชค วันมหาสิทธิโชค และวันเสาร์ 5 วันเหล่านี้ถือว่าเหมาะสมแก่การมงคล แต่ละวันจะกำหนดลงไว้ว่าวันใดบ้างที่เป็นวัน เหล่านั้นในแต่ละเดือน สาเหตุหรือที่มาก็เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางจิตใจ เพราะคนกลัวสิ่งที่มองไม่เห็นจึงหาสิ่งช่วยความมั่นใจ

5) ความเชื่อเกี่ยวกับการเซ่นสร้างบูชาและการสะเดาะเคราะห์ การเซ่นสร้างบูชาและการสะเดาะเคราะห์เป็นคติประเภทผสม เพราะนอกจากจะต้องมีการบนบานศาลกล่าวแล้วยังมี พิธีบวงสรวงประกอบด้วย การเซ่นสร้างบูชาและการสะเดาะเคราะห์ถือว่าการแก้เคราะห์ร้าย สาเหตุการสะเดาะเคราะห์และเซ่นสร้างบูชา เพราะเกิดจากความกลัวว่าจะได้รับอันตราย จึงหาทางขจัดปัดเป่า ขอความคุ้มครองป้องกันให้พ้นจากความชั่วร้ายต่างๆ เพื่อให้เกิด สวัสดิมงคล

6) ความเชื่อเกี่ยวกับภูตผีปีศาจ และการไล่ผี ความเชื่อเรื่องผีมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของคนไทยมาก การที่มีพิธีไล่ผีก็เพราะเชื่อว่า เเคราะห์ร้ายต่างๆ และเสนียดจัญไรมาแต่เหตุภายนอก คือ ผีเป็นผู้บันดาลให้เป็นไป จึงได้มีพิธีกรรมเพื่อปัดเป่าให้ความร้ายกาจหรือเคราะห์นั้นออกไปให้ พ้น เป็นคติชนประเภทผสม ความเชื่อเรื่องผีต่างเทวดามีหลายลักษณะ คือ

6.1) การเคารพนับถือวิญญาณธรรมชาติ มาจากความเชื่อว่า วิญญาณย่อมสถิตอยู่ตามป่าเขา ลำเนาไพร ผู้รับสักการะนี้ได้แก่พระภูมิเจ้าที่ เจ้าป่า เจ้าเขา รุกขเทวดา อากาศเทวดา

6.2) การเคารพนับถือวิญญาณบรรพชน มีความเชื่อว่ามนุษย์เมื่อตายไปแล้ววิญญาณ ยังหาร่างไปเกิดไม่ได้ ก็จะยังคงวนเวียนอยู่กับสถานที่เดิม เรียกกันตามสามัญว่า ผีปู่ย่า ตา ยาย ซึ่งแบ่งเป็น

(1) ผีเรือน ได้แก่ ผีปู่ ย่า ตา ยาย

(2) ผีตำบล คือ วิญญาณของผีประจำตำบลหรือหมู่บ้าน เช่น เจ้าพ่อเขาคอก

เจ้าแม่สามमुख เป็นต้น

(3) ศิเมือง คือ วิญญาณประจำเมือง เช่น เจ้าพ่อหลักเมือง พระเสื้อเมือง พระทรงเมือง เป็นต้น

6.3) การเคารพนับถือวิญญาณวิเศษ สืบเนื่องมาจากความนิยมใน วิกรรมของบุคคล ผู้ซึ่งครั้งหนึ่งได้มีชีวิตอย่างงดงามสร้างวิกรรมไว้ เช่น ศาลเทพารักษ์ กรม หลวงชุมพร ศาลพระนารายณ์มหาราช เป็นต้น

6.4) การเคารพนับถือผีร้าย มีเหตุมาจากความกลัวอันเป็นสัญชาตญาณ ของมนุษย์ มนุษย์ถือว่า สรรพความวิบัติทุกข์โศกโรคภัยทั้งหลายย่อมมาจากผีร้ายทั้งสิ้น

ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องผีนี้มีสาเหตุที่สำคัญๆ คือ เกิดจากความกลัวและหาที่พึ่ง หาที่ เคารพ เพื่อช่วยให้เกิดความมั่นคงทางจิตใจและเพื่อขอร้องให้เทวดาผีสงบบันดาลสิ่งที่ดีตนประสงค์ ให้หรือ ทำให้เป็นที่พอใจของเทวดาผีร้าย ผีสงบบ้างแล้วละเว้นความชั่วร้ายขจัดสิ่งไม่ดีที่จะมาสู่ ตนจึงเกิด การเซ่นสรวงบูชาดังที่กล่าวมาแล้ว

7) ความเชื่อเกี่ยวกับคาถาอาคม ได้แก่

7.1) คาถาอาคมที่ใช้ป้องกันตัว ได้แก่ อาคมที่ปลุกเสกเพื่ออยู่ยงคงกะพัน ชาติตรี เช่น อาคมหัวใจหนูมานคลุกฝุ่น

7.2) อาคมทำร้ายผู้อื่น เช่น การบิ๊ดไล่, บังฟัน

7.3) สะเดาะ เป็นอาคมประเภทที่ทำให้เครื่องติดขัด เคลื่อนหลุดจากที่ เช่น สะเดาะ กุญแจ โชตรวน ลูกदान

7.4) แสดงอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ เช่น ล่องหน คำดิน เดินน้ำ ลุยไฟ หายตัว ย่นทาง

7.5) ประสาน ได้แก่ อาคมที่ใช้รักษาบาดแผลให้สนิทเป็นเนื้อเดียวกัน หรือทำให้ กระดูกที่หักติดกัน

7.6) แก้โรคต่างๆ รักษาโรคต่างๆ เช่น ยาแก้พิษคนตายให้ฟื้น เสกน้ำ ฟันแข่งคนที่ เป็นตาแดง

7.7) กันและแก้ภูตผี มีคาถาอาคมภาวนากันและแก้ผีหลอกหรือไล่ผีที่เข้า สิงอยู่ในคน เช่น เสกไพรไปปักตามตัวคนถูกผีสิง หรือเสกหว่ายเขี่ยน

7.8) คาถาให้คนรัก เช่น คาถาอาคมหาเจ้านาย หรือทำให้ผู้หญิงหรือผู้ชาย รัก

สาเหตุความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องนี้เพราะมีที่มาจากความกลัวจึงหาทางป้องกันและหาวิธี ทำลาย ทำร้ายศัตรู หาทางปลอดภัยแก่ตัวและคนที่ตนรัก

8) ความเชื่อเกี่ยวกับเครื่องรางของขลัง เครื่องรางของขลังมี 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

8.1) เครื่องรางของขลังที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ เช่น ว่านยา คด เหล็กไหล กำจัด กำจาย เขาสัตว์ต่างๆ

8.2) เครื่องรางของขลังที่มนุษย์ทำขึ้น เช่น ยันต์ ตะกรุด

ว่านยา ถือว่าเป็นของขลังอย่างหนึ่งมีคุณสมบัติต่างกันตามชนิดของว่านเช่น ว่าน สบู่เลือด มีคุณทางทำให้หนังเหนียวให้ทาหรือกิน ว่านนางกวัก มีคุณทางเมตตามหานิยม ว่าน เศรษฐี มีสรรพคุณทางโชคลาภ ความร่ำรวย

ยันต์ เป็นเครื่องรางรูปภาพ นำคาถา อาคมต่างๆ มารวมสรุปเป็นหัวใจคาถาอาคมภาพ แตกต่างกันไปตามคาถาที่นำมาลงไว้ เช่น ใช้เพื่อป้องกันตัว แคล้วคลาด เมตตามหานิยม

ตะกรุด เป็นเครื่องรางที่สืบเนื่องมาจากยันต์ ต้องการให้มีอาณุภาพทางใดก็เขียนยันต์ลง ไปในแผ่นโลหะหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจมีวนให้กลมหรือพับเป็นรูปสี่เหลี่ยมแบนๆ ซึ่งเรียกว่า พิสมร ก็ได้

สาธิตา เป็นตะกรุดขนาดเล็ก เป็นโลหะที่บางมาก เสกลงไปในลิ้นหรือที่เปลือกตา แล้ว จะทำให้พูดเพราะ คนเชื่อ เป็นที่รักแก่ผู้พบเห็น

แหวนพิรอด ทำมาจากผ้ายันต์ แล้วนำมาดัดเป็นรูปแหวนลงรักปิดทอง ใช้ทางอยู่ยง คง กะพัน

สาเหตุที่มีเครื่องรางของขลังเหล่านี้ก็เพื่อต้องการให้รอดพ้นจากภัยอันตรายและศัตรูกัน ทำให้เกิดสวัสดิมงคลแก่ตัวเอง

9) ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องยาสั่ง ยาสั่ง คือ ยาที่คนหนึ่งกระทำให้อีกคนหนึ่งที่ถูกยาสั่ง มีอันเป็นไปตามความปรารถนาแล้วแต่ชนิดของยาสั่ง ยาสั่งมีที่มาจากความต้องการทำลายศัตรู

9.1) ยาพิษ ทำจากว่านชนิดหนึ่ง เอามาตำให้ละเอียดผสมกันกระดุกงูเห่า ไฟแล้วใส่ลงในเหล้ารายกำมือหนึ่ง ใครดื่มเข้าไปจะรู้สึกเจ็บปวด ลึนใจในระยะ 4-5 ชั่วโมง ถ้าไม่ รับประทาน หรือใช้ยาแก้ให้ทันทางที่

9.2) ยาทำลายกระเพาะอาหาร ทำจากว่านที่ขึ้นในป่าสูง การจะนำว่าน ชนิดนี้มาต้อง ประกอบด้วยพิธีกรรมด้วยคาถา ยาเมื่อใส่ลงไปในการ เช่น เนื้อไก่ ถ้าผู้ใดกินเข้าไป จะมีอาการ เป็นตายตั้งแต่ 7-120 วัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความแข็งแรงของสังขารและอำนาจยานั้นถ้า ไม่รับประทาน บุคคลผู้นั้นจะตายหรือทรุดโทรมทั้งกายและทางใจตลอดไปชั่วชีวิต

9.3) ยาเบื่อหรือยาเมา ทำจากว่านเช่นกัน ผสมใส่อาหารให้กินทำให้เกิด การง่วง ผิดปกติหรือหลับไปเลย อาการเช่นนี้อาจกินเวลาตั้งแต่ 1-10 ชั่วโมง แล้วแต่อำนาจและ ปริมาณ ของยานั้น ถ้ากินเวลาแล้วจะหมดพิษลงไปเอง

10) ความเชื่อเกี่ยวกับการทำเสน่ห์ การทำเสน่ห์ คือ การทำให้หญิงชายรักกันหรือที่รัก กันอยู่ให้เกลียดกัน มีกลวิธีสลับซับซ้อนมาก ของที่ใช้กันมากคือ น้ำมันพราย หรือ เสกข้าวสาร เสก

ดอกไม้ให้เป็นแมลงภู่งู การทำเสน่ห์ยาแฝด คือ เอาดินป่าช้ามาปั้นเป็นรูปผู้ชายและผู้หญิงเอามาประกบหันหน้าเข้าหากัน ถ้าต้องการทำให้รักเอาไปฝังใต้ที่นอนหรือใต้ถุนบ้านเรียกว่า ฝังรูปฝังรอย

ยาเสน่ห์กับยาแฝดต่างกัน คือ ยาเสน่ห์จะเอาของนอกกายที่เป็นอยู่โดยธรรมชาติมาประสมกันแล้วปลุกเสก ส่วนยาแฝดทำจากของในกาย คนที่ถูกเสน่ห์ยาแฝดจะขาดความร่าเริง หน้าตาว่างหงอย หลงใหลอยู่แต่ผู้ทำเสน่ห์ การแก้เสน่ห์อาจแก้โดยการอาบน้ำมนต์ กับยาแก้ถ้าถูกน้ำมันพรายหรือถูกของกึ่งหามอม ที่เก่งๆ มาถอนน้ำมันหรือของออกถ้าเป็นการฝังรูปฝังรอยก็ต้องทำพิธีถอนออก เป็นต้น สาเหตุของการทำเสน่ห์เพื่อให้ตัวเองเป็นที่รักใคร่ และทำให้ผู้ที่เราเกลียดมีอันเป็นไป

11) ความเชื่อเกี่ยวกับพืชและต้นไม้ เชื่อว่าพืชและต้นไม้เมื่อปลุกในบ้านอาจให้คุณหรือให้โทษ เช่น

11.1) การปลุกต้นมะขามไว้หน้าบ้านจะทำให้มีเมตตามหานิยม

11.2) การปลุกละมุดไว้ใกล้บ้านจะไม่เจริญ

11.3) การปลุกต้นทมิฬไว้ที่บ้าน จะได้รับความทุกข์ระทม

11.4) การปลุกมะไฟไว้ในบ้าน จะทำให้เดือดร้อนเหมือนไฟ

12) ความเชื่อเกี่ยวกับยากลางบ้าน ยากลางบ้านของไทยมักได้มาจากพืชและต้นไม้หรือ วัตถุธรรมชาติบางชนิด ยากลางบ้านอาจใช้เพื่อรักษาโรคหรือเพื่อทำร้าย ทำลายผู้อื่นก็ได้ ยากลางบ้านที่ใช้เพื่อรักษา เช่น ยาระงับเลือดและแก้แผลต่างๆ เวลาถูกของมีคมบาดให้ เอาใบแมงมุมพัน เวลาถูกน้ำร้อนลวกไฟไหม้ ใช้กะปิทา เวลาสัตว์กระตุกหัก ให้ต่อกระดูกโดยให้ ลอกเอาเปลือกต้นนอนเอาะ หรืออ้อดิบพันให้แน่น

13) ความเชื่อเกี่ยวกับคำให้พร การให้พรเป็นความเชื่อประเภทที่คู่กับการสาปแข่ง การให้พรเป็นการประสาถสิ่งที่ดีให้ ผู้ใหญ่หรือผู้มีอาวุโสให้แก่ผู้น้อยหรือผู้ค้อยอาวุโสกว่า เช่น ผู้ใหญ่ให้พรเด็กว่า ให้เย็นเหมือนผัก ให้หนักเหมือนแฟง ให้เรี่ยวให้แรงเหมือนหนุมาน คำให้พร คู่บ่าวสาวว่า ให้อยู่เย็นเป็นสุข มีลูกเต็มบ้านมีหลานเต็มเมือง

มณี พยอมยงค์ (2529 : 72) ได้แบ่งความเชื่อออกเป็น 2 ประเภท คือ ความเชื่อ และความไม่เชื่อ และแบ่งย่อยว่า ความเชื่อมี 2 อย่าง คือ เชื่ออย่างมีเหตุผล และเชื่ออย่างไม่มีเหตุผล ส่วนความไม่เชื่อได้แก่การปฏิเสธหรือมีความเห็นเป็นอื่น และการปฏิเสธ เพราะขัดต่อเหตุผลที่แท้จริง พร้อมกับอ้างถึงความเชื่อในทางพุทธศาสนาไว้ 4 อย่าง ดังนี้ คือ

- 1) กรรมศรัทธา เชื่อกรรม
- 2) วิบากศรัทธา เชื่อผลกรรม
- 3) กัมมัสดาศรัทธา เชื่อว่าสัตว์มีกรรมเป็นของตนเอง

4) ตลา-คตโพธิศรัทธา ความเชื่อในความรู้อันสูงของพระตถาคต หมายถึงพระพุทธเจ้า พร้อมกับได้แบ่งความเชื่ออีกลักษณะหนึ่งเป็น 2 ประเภทคือ ความเชื่อที่มุ่งมายไว้เหตุผลคือยังไม่ทราบเจตนา และความเชื่อที่มีเจตนาแฝงอยู่ เพื่ออบรมสั่งสอนให้คนประพฤติดี อยู่ร่วมกับสังคมอย่างถูกต้องและเกิดสุขแก่ตนเอง

ส่วนบุพพา ทวีสุข (2520 : 159-169) ได้แบ่งความเชื่อออกเป็นหมวดหมู่ได้ 15 ประเภท คือ ความเชื่อเกี่ยวกับการเกิดการตาย ความเชื่อเกี่ยวกับโชคลาง ความเชื่อเกี่ยวกับความฝัน และการทำนายฝัน ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องฤกษ์ยาม ความเชื่อเกี่ยวกับเวทมนต์คาถาเครื่องรางของขลัง เสน่ห์และไสยศาสตร์อื่น ๆ ความเชื่อเกี่ยวกับการคุณลักษณะดีหรือชั่วของคนและสัตว์ต่าง ๆ ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อเกี่ยวกับเคล็ดและการแก้เคล็ดต่าง ๆ ความเชื่อเกี่ยวกับมงคลและอัปมงคล ความเชื่อเกี่ยวกับจำนวนนับและจำนวนเลขต่าง ๆ ความเชื่อเกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องยากกลางบ้าน ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องนรก สวรรค์ชาติใหม่และภพใหม่ ความเชื่อเกี่ยวกับอาชีพ และความเชื่อเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ

สำหรับ (เสาวลักษณ์ อนันตสานต์, อ้างถึงใน มณี พยอมยงค์ 2528 : 73-74) ได้แบ่งความเชื่อออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1) ความเชื่อทั่วไป หรือความเชื่อธรรมดา (Belief) เช่น เชื่อว่า มีนรก สวรรค์เทวดา เชื่อว่าฟ้าแดงจะถูกกึ่ง ฟ้ารุ่งจิกถูกปลา เรื่องฝัน เป็นต้น

2) ความเชื่อที่แฝงไว้ด้วยความกลัว หรือความเชื่อทางไสยศาสตร์ (Superstition)

และความเชื่อทั้ง 2 ประเภทนี้สามารถแบ่งเป็นพวก ๆ ได้ 12 กลุ่ม คือ

1) ความเชื่อเกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ

2) ความเชื่อเกี่ยวกับยากกลางบ้าน

3) ความเชื่อโชคลาง

4) ความเชื่อเกี่ยวกับฤกษ์ยาม นิमित ฝัน

5) ความเชื่อไสยศาสตร์

6) ความเชื่อลักษณะของคนและสัตว์

7) ความเชื่ออันเนื่องมาแต่ศาสนา

8) ความเชื่อเกี่ยวกับการทำมาหากินและอาชีพ

9) ความเชื่อเกี่ยวกับประเพณี

10) ความเชื่อเรื่องเคล็ดและการแก้เคล็ด

11) ความเชื่อเกี่ยวกับ นรก สวรรค์ ชาติ ภพ

12) ความเชื่อเกี่ยวกับเลขดี เลขร้าย วันดี วันร้าย

ผลงานวิจัยนี้ทำขึ้นในระดับปริญญาตรี

ส่วนกิ่งแก้ว อรรถากร (อ้างอิงใน จันทรศรี นิตยฤกษ์ 2525 : 111-112) ได้แบ่งความเชื่อออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1) ความเชื่อแบบเทวนิยม มีหลายลักษณะ คือ

1.1) พหุเทวนิยม เป็นการนับถือเทพเจ้าหลายองค์ที่เป็นลัทธิอย่างกว้างขวาง คือ ความเชื่อของพราหมณ์ และ ของชาวกรีก โรมัน

1.2) เอกเทวนิยม การนับถือเทพเจ้าองค์เดียว เช่น ชาวยิว และคริสตศาสนิกชน

2) ความเชื่อแบบอาทวนิยม มีหลายลักษณะ คือ

2.1) การนับถือผีสงเทวดา เป็นการนับถือเทพเจ้าหลายองค์ ผีสางหลายคน เช่นกัน แต่ต่างจากพหุเทวนิยม ตรงที่มักไม่มีการกำหนดชั้นหรือความเหลื่อมล้ำต่ำสูงกันในหมู่ผีสงเทวดา

2.2) การนับถือวิญญาณของบรรพบุรุษ ผีปู่ตาชาย เช่น การไหว้เจ้าของจีนการไหว้ผีบรรพบุรุษในพิธีแต่งงานของไทย

2.3) การนับถือวิญญาณซึ่งประจำอยู่ในวัตถุ

2.4) การนับถือวิญญาณซึ่งประจำอยู่ในสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติ

สำหรับความเชื่อของคนไทยนั้น ถ้าพิจารณาจากการนับถือศาสนา ส่วนใหญ่เป็นแบบเทวนิยม คือนับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ แต่โดยการปฏิบัติแล้ว มีลักษณะของเทวนิยมแบบพหุเทวนิยม ด้วยอิทธิพลของพราหมณ์ และการนับถือผีสงเทวดา ผสมผสานอยู่ด้วย

สำหรับ สุนันท์ อุดมเวช (2528 : 114-115) ได้แบ่งความเชื่อตามลักษณะของเหตุผลออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) ความเชื่อตามหลักพระพุทธศาสนา ความเชื่อตามหลักพระพุทธศาสนาเป็นความเชื่อที่เกิดจากการตรัสรู้ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นความเชื่อจากการใช้ปัญญาใคร่ครวญไตร่ตรองมาอย่างดีแล้ว จนเห็นว่าเป็นความจริง จึงนำออกมาเผยแพร่ ความเชื่อตามหลักพุทธศาสนา

2) ความเชื่อในกาลามสูตร กาลามะเป็นชื่อของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกษตรปลูกต้อยในแคว้นโกศล ประเทศอินเดีย ขณะนั้นแคว้นโกศล มีกรุงสาวัตถีเป็นเมืองหลวง ในสมัยพุทธกาลขณะที่พระพุทธเจ้ากำลังเผยแผ่พระพุทธศาสนาอยู่นั้น ก็มีเจ้าลัทธิอื่น ๆ หลายลัทธินำลัทธิของตนเข้าไปเผยแผ่ให้ประชาชนชาวกาลามะเคารพนับถือ เจ้าลัทธิแต่ละคนมักกล่าวว่าลัทธิของตนคืออย่างนั้น คืออย่างนี้ ทำให้ชาวกาลามะสงสัยและไม่ทราบว่าจะเชื่อถือหรือเลื่อมใสในลัทธิใด อยู่มาวันหนึ่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จเข้าไปในหมู่บ้านของชาวกาลามะ ชาวกาลามะจึงทูลถามสมเด็จพระ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า จะเชื่อถือลัทธิใดดี สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามิได้คิดว่าลัทธิใดดี แต่พระองค์ทรงให้ชาวกาลามะใช้ความคิดเกี่ยวกับความเชื่อ พระองค์มิให้ชาวกาลามะเชื่อสิ่งต่าง ๆ

6. ประโยชน์และโทษของความเชื่อ

ความเชื่อเป็นพื้นฐานให้เกิดการกระทำสิ่งต่าง ๆ ทั้งด้านดีและด้านร้าย มณี พยอมยงค์ (2528 : 70) กล่าวว่า เมื่อคนเรามีความเชื่อเต็มที่แล้ว จะทำสิ่งที่ต้องการมากขึ้นกว่าเดิมความเชื่อนับเป็นพื้นฐานแห่งการนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์และศาสนาซึ่งพอสรุปประเด็นของประโยชน์และโทษของความเชื่อดังนี้

6.1 ประโยชน์ของความเชื่อ

สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2544 : 238) กล่าวว่าวัฒนธรรมด้านความเชื่อเป็นตัวสรรค์สร้างค่านิยม ขนบนิยม ปทัสถาน รูปแบบของประติมากรรมและอุดมการณ์ทั้งหมด แม้กระทั่งนิสัยแห่งการผลิตและการบริโภคทรัพยากร หรือแม้แต่วัฒนธรรมการเมือง ความเชื่อก็มีส่วนผลักดันและเหนี่ยวรั้ง เป็นสิ่งที่ยึดถือและปฏิบัติร่วมกันในสังคม เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลในสังคมให้อยู่ร่วมกันด้วยดีเป็นปกติสุข ความเชื่อบางอย่างช่วยสร้างกำลังใจและเป็นเครื่องเตือนใจไม่ให้บุคคลประมาท เช่น การฝันดี หรือ การเสกเป็งผัดหน้าจะช่วยให้มีขวัญกำลังใจ และเกิดความเชื่อมั่นในตนเองยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้เองความเชื่อจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกยุคทุกสมัย ซึ่งมณี พยอมยงค์ (2528 : 71) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของความเชื่อเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

- 1) ความเชื่อทำให้เกิดความมั่นใจ
- 2) ความเชื่อทำให้เกิดพลัง
- 3) ความเชื่อทำให้เกิดการสร้างสรรค์

4) ความเชื่อทำให้เกิดความสามัคคี

5) ความเชื่อทำให้เกิดรูปธรรม

6) ความเชื่อเป็นพื้นฐานให้เกิดปัญญา

7) ความเชื่อทำให้การนับถือศาสนาได้อย่างมั่นคง

8) ความเชื่อทำให้เกิดฤทธิ์ทางใจ

ส่วนผาสุก มุททเมธา (2535 : 58-59) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของความเชื่อไว้ดังนี้

1) ความเชื่อในเรื่องเทพเจ้า เทวดา นางฟ้า และพระภูมิเจ้าที่ เพื่อความเป็นมงคลจึงได้เกิดสร้างเทวรูปศาลเจ้าและศาลพระภูมิขึ้นบูชา ทำให้งานด้านศิลปกรรมเกิดขึ้น

2) ความเชื่อจากข้อที่ 1 ทำให้เกิดงานทางจิตรศิลป์อันได้แก่ งานแกะสลัก งานดอกไม้ งานประดิษฐ์เครื่องหอมต่าง ๆ เพื่อเป็นการสักการะ

3) ความเชื่อทำให้เกิดการกำหนดบทสวด อ้อนวอนสรรเสริญและสวดดี เป็นต้น เป็นการแสดงความกตัญญูทศเวทต่อสิ่งนั้น ๆ และสวดเพื่อเป็นมงคลกับตนเอง ก่อให้เกิดวรรณกรรมขึ้น

4) ความเชื่อทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางสังคมและวัฒนธรรมมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสังคม มีขนบประเพณีเกิดขึ้น

5) ความเชื่อทำให้เกิดความมั่นใจที่จะกระทำและไม่กระทำ ทำให้คนเข้มแข็งมีหลักยึดเหนี่ยว

6.2 โทษของความเชื่อ

คณฺย ไชยโยธา (2538 : 71) กล่าวว่าโทษของความเชื่อของคนนั้นเกิดขึ้นจากความมกมาย ไม่ใช่วิจารณ์ญาณ เชื่อตามการบอกเล่าของบรรพบุรุษ และไม่มีการศึกษาวิเคราะห์หาเหตุผล ความเชื่อเช่นนั้นก่อให้เกิดส่วนเสีย โดยเฉพาะต่อการพัฒนาสังคมอย่างมาก เพราะบุคคลที่มีความเชื่อเช่นนั้นจะต่อต้านเหตุผลของคนสมัยใหม่ที่ได้ศึกษาค้นคว้าเปรียบเทียบเหตุผลแล้ว บางครั้งต้องเสียเงินเพื่อกระทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อสนองความเชื่อของตน หรือเกิดการหลงกลวง หลงเชื่อผิดๆ เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

1. ความหมายของพฤติกรรม

ชูดา จิตพิทักษ์ (2525: 25) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำของบุคคล ไม่เฉพาะแสดงปรากฏออกมาภายนอกเท่านั้น แต่รวมถึงสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคล สังเกตเห็นไม่ได้โดยตรง เช่น คุณค่า ที่เขายึดถือเป็นหลักในการประเมินสิ่งต่างๆ ที่สนใจหรือเจตคติที่เขามีต่อสิ่งต่างๆ ความคิดเห็น ความเชื่อ ทัศนนิยม และสภาวะจิตใจ ซึ่งถือได้ว่าเป็นลักษณะของบุคลิกภาพของบุคคลที่กำหนดพฤติกรรม

โสภา ชูพิกุลชัย (2521 : 82) และประภาเพ็ญ สุวรรณ (2532 : 87) ให้ความหมายของพฤติกรรมไว้คล้ายคลึงกันอาจสรุปได้ว่า หมายถึง การกระทำหรือกิจการต่างๆ ของมนุษย์หรือสิ่งมีชีวิตกระทำลงไปหรือแสดงออกด้วยกิริยา ความคิด เช่น การกิน การนอน การเดิน การพูด แสดงความรู้สึก ความคิดเห็น เป็นต้น สิ่งที่ได้แสดงออกมานั้น สามารถสังเกต และใช้เครื่องมือทดสอบได้

ปรีชา (อ้างถึงใน สุชาดา 2538 : 8) กล่าวว่า พฤติกรรมคือ การกระทำที่ทุกคนสังเกตได้ โดยตรงสังเกตไม่ได้โดยตรง หรือผู้กระทำรู้ตัว ไม่รู้ตัว หรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ไม่พึงประสงค์

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2526 : 45) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรมหมายถึง สิ่งทีบุคคลกระทำ แสดงออก ตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ที่สามารถสังเกตเห็นได้ หรือได้ยิน อีกทั้งวัดได้ตรงกันด้วยเครื่องมือที่เป็นวัตถุวิสัย ไม่ว่าจะการแสดงออก หรือการตอบสนองนั้น จะเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกร่างกาย

สุदारณ ชันธมิตร (2538 : 56) กล่าวว่า พฤติกรรมหมายถึง ปฏิกริยาหรือการแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งเร้า ซึ่งอาจจะเป็นไปได้โดยไม่รู้สึกรู้ตัว หรือมีการไตร่ตรองมาอย่างดีแล้ว โดยมีความรู้ ความเข้าใจ และการปฏิบัติเป็นตัวก่อให้เกิดแสดงออกมาโดยที่บุคคลอื่นที่อยู่รอบๆ จะสังเกตการกระทำนั้นได้หรือไม่ก็ตาม ซึ่งสามารถใช้เครื่องมือทดสอบวัดได้ จากคำจำกัดความต่างๆ ของพฤติกรรมที่กล่าวมาแล้ว อาจสรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำที่แสดงออกของบุคคล ที่กระทำการตอบสนองสิ่งกระตุ้น ซึ่งการกระทำที่แสดงออกมานั้นมีทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ พฤติกรรมหรือการแสดงออกนั้นสามารถวัดได้ ทั้งนี้เป็นการแสดงออกที่สังเกตได้และสังเกตไม่ได้

2. องค์ประกอบของพฤติกรรม

คอนบาช (Cronbach, อ้างถึงใน สุदारณ 2538 : 11) ได้อธิบายว่าพฤติกรรมมนุษย์มีองค์ประกอบ 7 ประการ ได้แก่

2.1 ความมุ่งหมาย (Goal) เป็นความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ทำให้เกิดกิจกรรมคนต้องทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการที่เกิดขึ้นกิจกรรมบางอย่างก็ให้ความพอใจหรือสนองความต้องการได้ทันที แต่ความต้องการหรือวัตถุประสงค์บางอย่างก็ต้องใช้เวลานาน จึงจะสามารถบรรลุผลสมความต้องการหลายๆอย่างในเวลาเดียวกันและมักจะต้องเลือกสนองความต้องการที่รีบด่วนก่อนและสนองความต้องการที่ห่างออกไปในภายหลัง

2.2 ความพร้อม (Readiness) หมายถึง ระดับวุฒิภาวะ หรือความสามารถที่จำเป็นในการทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ คนเราไม่สามารถสนองความต้องการได้หมดทุกอย่าง ความต้องการบางอย่างอยู่นอกเหนือความสามารถของเขา

2.3 สถานการณ์ (Situation) เป็นเหตุการณ์ที่เปิดโอกาสให้เลือกทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ

2.4 การแปลความหมาย (Interpretation) ก่อนที่คนเราจะทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งลงไปเขาจะต้องพิจารณาสถานการณ์เสียก่อนแล้วตัดสินใจเลือกวิธีที่คาดว่าจะได้ความพอใจมากที่สุด

2.5 การตอบสนอง (Response) เป็นการทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ โดยวิธีการที่ได้เลือกแล้วในขั้นการแปลความหมาย

2.6 ผลที่ได้รับหรือผลที่ตามมา (Consequence) เมื่อทำกิจกรรมแล้วย่อมได้รับผลการกระทำนั้น ผลที่ได้รับอาจจะตามที่คาดคิดไว้ (Confirm) หรืออาจตรงกันข้ามกับความคาดหมาย (Contradict) ก็ได้

2.7 ปฏิกริยาต่อความคาดหวัง หากคนเราไม่สามารถสนองความต้องการได้ ก็กล่าวได้ว่า เขาประสบกับความผิดหวัง ในกรณีเช่นนี้เขาอาจจะย้อนกลับไปแปลความหมายของสถานะเสียใหม่และเลือกวิธีการตอบสนองใหม่ก็ได้

3. สิ่งที่กำหนดพฤติกรรมมนุษย์

จากความหมายและองค์ประกอบของพฤติกรรมดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการแสดงของพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์นั้นจะต้องมีสิ่งที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ซึ่งจะทำให้การแสดงออกของพฤติกรรมของมนุษย์แต่ละบุคคลแตกต่างกันไป ดังนั้น ควรเข้าใจถึงสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมมนุษย์ ดังต่อไปนี้

ชุกดา จิตพิทักษ์ (อ้างถึงใน สุตาวรรณ 2538 : 13) กล่าวว่า สิ่งกำหนดพฤติกรรมมนุษย์มีหลายประการ ซึ่งอาจจะแยกได้ 2 ประเภท คือ

1) ลักษณะนิสัยส่วนตัว ได้แก่ ความเชื่อ หมายถึง การที่บุคคลคิดถึงอะไรก็ได้ในแง่ของข้อเท็จจริงซึ่งไม่จำเป็นจะต้องถูกหรือผิดเสมอไป ความเชื่ออาจมาโดยการเห็น การบอกเล่า การอ่าน รวมทั้งการคิดขึ้นมาเอง

ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่ตนนิยมยึดถือประจำใจที่ช่วยตัดสินใจในการเลือก

ทัศนคติ หมายถึง เจตคติ มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล กล่าวคือ ทัศนคติเป็นแนวโน้มหรือขั้นเตรียมพร้อมของพฤติกรรม และถือว่า ทัศนคติมีความสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมในสังคม

บุคลิกภาพ เป็นสิ่งที่กำหนดว่า บุคคลหนึ่งจะทำอะไร ถ้าเขาตกอยู่ในสถานการณ์หนึ่ง ก็เป็นสิ่งที่ยืนยันว่าบุคคลจะปฏิบัติอย่างไรในสถานการณ์หนึ่งๆ

2) กระบวนการอื่นๆ ทางสังคม ได้แก่ สิ่งกระตุ้นพฤติกรรม (Stimulus Object) และความเข้มข้นของสิ่งกระตุ้นพฤติกรรม ลักษณะนิสัยของบุคคล คือ ความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติ บุคลิกภาพ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก็จริง แต่พฤติกรรมจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าไม่มีสิ่งกระตุ้นพฤติกรรม

สุชา จันทน์เอม (2536: 86) สิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ มีดังนี้

1) ความเชื่อ (Belief) คือการที่บุคคลยอมรับข้อเท็จจริงต่างๆ ซึ่งความคิดของเขาอาจจะถูกต้องหรือไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงก็ได้ ความเชื่อเป็นสิ่งหักห้ามได้ยากและมีอิทธิพลต่อบุคคลมาก บุคคลใดมีความเชื่ออย่างใด ก็จะมีพฤติกรรมเป็นไปตามความเชื่อของเขา

2) ค่านิยม (Value) เป็นเครื่องชี้แนวปฏิบัติของบุคคลว่าจะอะไรเป็นจุดมุ่งหมายของชีวิต ค่านิยมอาจมาจากการอ่าน คำบอกเล่าหรือคิดมาเองก็ได้

3) บุคลิกภาพ (Personality) เป็นคุณลักษณะของแต่ละบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้น สิ่งที่มากระตุ้นพฤติกรรม (Stimulus Object) สิ่งที่มากระตุ้นพฤติกรรมนี้ จะเป็นอะไรก็ได้เช่น ความสวย ความหิว อาหาร ฯลฯ สิ่งที่มากระตุ้นพฤติกรรมอย่างหนึ่งก็อาจมีพลังกระตุ้นพฤติกรรมของแต่ละบุคคลไม่เท่ากัน

4) ทักษะ (Attitude) หมายถึง ความรู้สึกหรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อบุคคลวัตถุสิ่งของ หรือสถานการณ์ต่างๆ เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคล ทักษะจึงเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาซึ่งขึ้นอยู่กับการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ ที่บุคคลได้รับ

5) สถานการณ์ (Situation) หมายถึง สภาพแวดล้อมหรือสถานะที่บุคคลกำลังจะมีพฤติกรรม

4. ประเภทของพฤติกรรม

4.1 พฤติกรรมภายใน คือ พฤติกรรมที่เจ้าของพฤติกรรมเท่านั้นผู้รู้ได้ บุคคลอื่นที่มิใช่เจ้าของพฤติกรรมไม่สามารถที่จะรับรู้ได้โดยตรง ถ้าไม่แสดงออกเป็นพฤติกรรมภายนอก

4.2 พฤติกรรมภายนอก คือ พฤติกรรมที่คนอื่นนอกเหนือจากเจ้าของพฤติกรรมสามารถที่จะรับรู้ได้ และบางพฤติกรรมเจ้าของพฤติกรรมเองยังไม่รู้ด้วยซ้ำไป พฤติกรรมภายนอกนั้น บุคคลอื่นจะรู้ได้ต้องอาศัย การสังเกต (ประสิทธิ์ ทองอ่อน 2542 : 4)

พฤติกรรมของมนุษย์มีองค์ประกอบ 7 ประการ (เรียม ศรีทอง 2542 : 5-6) ได้แก่

1) มีเป้าหมายหรือความต้องการ

2) มีความพร้อมเป็นระดับความสามารถที่จำเป็นในการกระทำเพื่อสนองความต้องการของตนเอง

3) สถานการณ์ หมายถึง เหตุการณ์หรือโอกาสในการทำกิจการใดๆ

4) การตีความ เป็นการพิจารณาเพื่อหาวิธีตอบสนองความต้องการ

5) การตอบสนอง เป็นการทำการกิจกรรมต่างๆตามที่พิจารณาตัดสินใจ

6) ผลที่เกิดขึ้น สิ่งที่ประจักษ์อาจสอดคล้อง หรือไม่สอดคล้องกับการคาดหวังก็ได้

7) ปฏิกริยาต่อความผิดหวังเป็นกริยาที่เกิดขึ้นหลังจากไม่สอดคล้องกับความประสงค์ จึงต้องกลับไปตีความใหม่ เพื่อเลือกวิธีการตอบสนองความต้องการให้ประสบผลสำเร็จ อาจยอมรับผลที่เกิดขึ้นหรืออาจเลิกล้มหรือเปลี่ยนความต้องการเดิม

ความเชื่อเกี่ยวกับศาลเจ้าพ่อเสือ

1. ความเชื่อศาลเจ้าพ่อเสือ

พ. สุวรรณ (2551) ได้กล่าวไว้ว่า ศาลเจ้าพ่อเสือ ตั้งอยู่เลขที่ 468 ถนนตะนาว ในบริเวณที่ตัดกับถนนอนุสาวรีย์ ใกล้เสาชิงช้า เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร เป็นศาลเจ้าชาวจีนแต่จิ๋ว (สายลัทธิเต๋า) ที่เก่าแก่และมีชื่อเสียงมากที่สุดแห่งหนึ่งในเมืองไทย คนจีนเรียกกันว่า "ตัวเล่าเอี้ย" เป็นศาลเจ้าที่ประดิษฐาน เฮียงเทียนเซียงตี้ (เฮียงเทียนเซียงตี้ ก็เรียก) รูปเจ้าพ่อเสือ เจ้าพ่อกวนอู และเจ้าแม่ทับทิม เป็นที่เคารพนับถือของทั้งชาวไทยและจีนเป็นอย่างมาก

เชื่อกันว่าทุก ๆ ปีขาลที่เวียนมาถึงจะเป็นปีที่มีธุรกิจล้มละลายกันมากเป็นประวัติการณ์ บริษัทห้างร้านต่าง ๆ พากันปิดกิจการกันมาก ภาระการค้ำมืออุปสรรคมาก อย่างไม่รู้ตามคัมภีร์โหราศาสตร์จีน (โป๊ยฮี่สี่เถียวเก็ง) บันทึกไว้ว่า ในปีขาล (เสือ) นี้บุคคลที่อยู่ภายใต้ความคุ้มครองของเสือแล้ว กลับจะเป็นปีที่มีความก้าวหน้าอย่างมากมาในขณะที่คนอื่นต้องพบกับชะตากรรมที่ถูกผลักดันให้ตกต่ำ ไม่ได้รับการเอาใจใส่ในช่วงเวลาอันวุ่นวายของปีเสือนี้" ดังนั้นผู้เขียน (พ. สุวรรณ) ขอแนะนำว่า ท่านผู้อ่านที่มีเกณฑ์ชะตาไม่ค่อยดีหรือผู้อ่านที่ต้องการความมั่นใจ ท่านควรรหาโอกาสไปไหว้เจ้าที่ ศาลเจ้าพ่อเสือ (เสาชิงช้า) ซึ่งชาวจีนเรียกกันว่า "ตัวเล่าเอี้ย" ให้ได้ในปีขาลหรือทุก ๆ ปีขาลที่เวียนมาถึง เป็นการสะเดาะเคราะห์เพื่อเสริมมงคลให้แก่ตัวเองและครอบครัว เมื่อท่านได้ทำตามที่ว่าท่านลองสังเกตดูท่านจะรู้สึกได้ว่า ชีวิตของท่านจะดีขึ้นอย่างน่าอัศจรรย์จริงๆ (ซึ่งผู้เขียนเคยประสบกับตนเองมาแล้ว) ปัญหาและอุปสรรคต่างๆที่เคยขัดขวางท่านกลับคลี่คลายและลดลงไปอย่างไม่น่าเชื่อ

ส่วนท่านที่เกิดปีขาล ปีมะเส็ง ปีวอกและปีกุน ขอแนะนำว่าในทุกๆ ปีขาลที่เวียนมาถึง ควรไปไหว้เจ้าที่ศาลเจ้าพ่อเสือให้ได้ โดยเฉพาะคนปีขาลและปีวอกต้องขอเน้นเป็นพิเศษ เพราะเป็นปีที่มีอิทธิพลท่านมากจริงๆ และเพื่อความมั่นใจและได้ผลอย่างแน่นอน ควรไหว้ "ไฉ่ซิ้งเอี้ย" (เทพเจ้าแห่งโชคลาภหรือเทพเจ้าเงินตรา) ที่ศาลเจ้าพ่อเสือ ชาวจีนที่มีอายุมากๆ ตลอดจนซินแสทั้งหลายต่างรำลึกถึงความศักดิ์สิทธิ์ว่า ไฉ่ซิ้งเอี้ย องค์ที่อยู่ในศาลเจ้าพ่อเสือ (เสาชิงช้า) ใครดวงไม่ดีแต่อยากรุ่งหรือใครที่มีปัญหาเรื่องเงินทอง ท่านจะช่วยดั่งนั้นชาวจีนจึงนิยมไปไหว้กันมาก

ปัจจุบันนิยมไหว้ศาลเจ้าพ่อเสือเพื่อ "เสริมอำนาจบารมี" โดยใช้ ธูป 18 ดอก และเทียนแดงคู่ เป็นเครื่องสักการะ วิธีสักการะ ไหว้ด้วยธูป 18 ดอก ปัก 6 กระจ่าง เทียนแดง 1 คู่ และพวงมาลัย 1 พวง ส่วนการสักการะเจ้าพ่อเสือ จะต้องซื้อเครื่องเซ่นซึ่งประกอบด้วย หมูสามชั้น ไข่สด และข้าวเหนียวหวาน อีกทั้งผู้คนที่นิยมมาเสีงเซียมซีในศาลเจ้านี้ที่ขึ้นชื่อว่าทายแม่นเหมือนตาเห็นอีกด้วย

2. ตำนานของศาลเจ้าพ่อเสือ ไทย-จีน

ราม วัชรประดิษฐ์ (2553) ได้กล่าวว่า คติของจีนโบราณเชื่อว่า ในรอบปีจะมี "ดาวนักษัตร" ซึ่งเป็นเทพแห่งสวรรค์เสด็จมาประทับปกป้องรักษาดูแลมวลมนุษยโลก ซึ่งในปีนี้ตรงกับดาวนักษัตรชวด หรือ เสือ (โห้ว) และหนึ่งในสถานศักดิ์สิทธิ์อันเป็นที่สถิตแห่งดาวนักษัตร เป็นที่รู้จักกันดีทั่วไป ก็คือ ศาลเจ้าพ่อเสือ เป็นศาลเจ้าประจำลัทธิเต๋าของชาวจีนแต่จิว ชาวจีนเรียกว่า "ตัวเล่าเอี้ย" หรือ รู้จักกันในนาม "เทพเสียงบู๊" ซึ่งเป็นดาวนักษัตรที่อยู่ประจำทิศอุดรหรือทิศเหนือ มีงูและเต่าเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์คู่กาย ศาลเจ้าพ่อเสือ มีประวัติความเป็นมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ปีที่ก่อสร้างตรงกับปี พ.ศ.2377 มีความเกี่ยวเนื่องกับวัดมหรณพาราม เดิมตั้งอยู่ริมถนนบำรุงเมือง ต่อมาเมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ขยายถนนบำรุงเมือง ได้โปรดเกล้าฯ ให้พระยาโชฎีราชเศรษฐีย้ายศาลมาไว้ที่ทางสามแพร่งถนนตะนาว จนถึงปัจจุบัน

ประวัติศาลเจ้าพ่อเสือ

1. ความเป็นมาของศาลเจ้าพ่อเสือ

ประวัติของศาลเจ้าพ่อเสือนั้นมีความเกี่ยวพันกับ วัดมหรณพาราม ซึ่งอยู่ใกล้ๆ กัน ด้วย โดยมีเรื่องเล่ากันว่า ในสมัยก่อนบริเวณด้านหลังวัดมหรณพารามยังคงรกร้างเป็นป่าดงมีเสืออาศัยอยู่ และใกล้ๆ กันนั้นเป็นหมู่บ้านเล็กๆ ซึ่งมีแม่ลูกคู่หนึ่งชื่อยายผ่องกับนายสอนอาศัยอยู่ด้วยกัน วันหนึ่งลูกชายเข้าป่าไปหาอาหารมาให้แม่และไปเจอซากกวางที่ถูกเสือกัดตายใหม่ๆ ยังมีเนื้อติดอยู่แสดงว่าเสวยังกินไม่หมด ลูกชายจึงอยากจะได้เนื้อกวางไปฝากแม่สักชิ้นหนึ่ง จึงเข้าไปเงื่อนไขขอความมาแต่ขณะที่กำลังจะผลจะชากกวางนั้น เสือกก็โผล่มาพอดี จนกับเสือจึงมีการต่อสู้กัน เสือโดนมีดแทงที่ต้นคอและกลางสากหน้า ทำให้บาดเจ็บและดุร้ายก็ดันนายสอนจนแขนขาด ส่วนนายสอนก็หนีลงไปนอนองน้ำ เมื่อเสือไปแล้วจึงกระเสือกกระสนกลับบ้าน และไปนอนสลบอยู่ใกล้ๆ บ้านของตัวเอง ฝ่ายยายผ่องก็เป็นห่วงลูกจนเป็นลมไปหลายครั้ง จนเมื่อมีคนมาตะโกนบอกว่าลูกชายกลับมาแล้วจึงได้ออกไปดู จึงเห็นว่าลูกชายได้รับบาดเจ็บหนัก แต่ยังมีสติส่งเนื้อกวางให้แม่ และเล่าเหตุการณ์ทั้งหมดให้ฟัง จากนั้นก็ทนพิษบาดแผลไม่ไหว ถึงแก่ความตาย

2. วิธีการไหว้

พิธีการไหว้คือ ไปสักการะ เจ้าพ่อเสือ เจ้าพ่อกวนอู เจ้าแม่ทับทิม ฯลฯ ด้วยรูป 18 ดอก ปัก 6 กระจ่าง เทียนแดง 1 คู่ พวงมาลัย 1 พวง เข้าไปด้านใน เอาเครื่องเช่นไปวางไว้ที่โต๊ะด้านซ้ายมือก่อน จากนั้นจุดธูปเทียน แล้วออกมาไหว้ฟ้าดินโดยปักธูปที่กระจ่างรูปหน้าทางเข้าด้าน

ซ้ายมือ และด้านขวามือ แล้วเข้าไปไหว้เจ้าหลักตรงกลางศาล แล้วไปไหว้หน้าเจ้าพ่อเสือด้านซ้ายมือ ปักธูปเสร็จ รอชกพัก แล้วเอาเครื่องเซ่นที่วางไว้บนโต๊ะไปให้เจ้าหน้าที่ เจ้าจะรับไปถวาย เจ้าพ่อเสือแล้วจะพูดว่า "เฮงๆ"

3. วิธีการไหว้แก้ง

เครื่องไหว้ ประกอบด้วย ไข่ไก่สด หมูสามชั้นสด ข้าวเหนียวหวาน พวงมาลัย 1 พวง กระจายเงินกระจายทอง ธูป 18 ดอก เทียนแดง 1 คู่

3.1 เขียนชื่อ-นามสกุล วันเดือนปีเกิด และอายุ ลงกระดาษ

3.2 นำเครื่องไหว้ทั้งหมดมาอธิษฐาน ยังไม่ต้องจุดธูปเทียน เมื่ออธิษฐานเสร็จแล้วให้วางเครื่องไหว้ไว้ก่อน ที่โต๊ะซ้ายมือ หยิบเอากระดาษที่เขียนชื่อแล้วออกมา

3.3 หันหน้าไปที่เจ้าพ่อเสือ นำกระดาษมาปิดไล่เคราะห์ร้ายสิ่งไม่ดีออกจากตัว เริ่มปิดจากศีรษะลงไป ทั้งหมด 12 ครั้ง (เพราะ 1 ปีมี 12 เดือน)

3.4 เสร็จแล้วนำกระดาษและเครื่องไหว้ที่วางไว้บนโต๊ะ ส่งให้เจ้าหน้าที่ที่หน้าเจ้าพ่อเสือ เพื่อถวายและพูดว่า เฮง เฮง แล้วเผากระดาษทิ้ง

3.5 เสร็จแล้วไปจุดธูปเทียน ธูป 18 ดอก เทียนแดง 1 คู่ แล้วอธิษฐาน ไหว้เทพเจ้า และขอพร เสร็จแล้วเอา ธูป 18 ดอก แบ่งปักกระถางละ 3 ดอก ทั้งหมด 6 กระถาง (ข้างใน 3 กระถาง ข้างนอก 3 กระถาง)

3.6 เสร็จแล้วชื้อน้ำมันมาเติม ที่ตะเกียงด้านหน้า

3.7 อย่าลืมซื้อยันต์เจ้าพ่อเสือกลับบ้านด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

ประสพชัย พสุนนท์ และคณะ (2553) ศึกษาเรื่อง "พฤติกรรมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าบูชาพระเครื่อง" พบว่า ผู้เข้าบูชาพระเครื่องรู้จักตลาดพระเครื่องจากการพูดคุยกับบุคคลรอบตัว เข้าบูชาพระเครื่องเพื่อนำมาบูชาบนหิ้งพระหรือพกติดตัว ประเภทพระเครื่องที่มีการสะสมโดยมากเป็นพระเหรียญและเครื่องรางของขลัง ปัจจัยทางการตลาดที่มีการกระตุ้นให้เกิดการเข้าบูชามากที่สุดคือปัจจัยด้านบุคลากรที่ทำให้ผู้เข้าเกิดความประทับใจในการพูดคุยสอบถามถึงเรื่องราวต่างๆ ได้ จากการศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์กับปัจจัยด้านบุคลากรพบว่า เพศ อายุ สถานภาพ ภูมิลำเนาและรายได้ที่แตกต่างกันนั้นไม่มีผลต่อการเข้าบูชาพระเครื่อง ในขณะที่อาชีพและการศึกษาที่ต่างกันจะส่งผลให้การเข้าบูชาพระเครื่องมีความแตกต่างกันเพราะผู้บูชาที่มีอาชีพแตกต่างกันย่อมมีการพูดคุยกับผู้ขายแตกต่างกัน ส่วนผู้เข้าและผู้ขายที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันย่อมมีมุมมองทาง

ความคิดที่แตกต่างกันจึงทำให้รับรู้ลักษณะท่าทางของผู้ขายแตกต่างกัน ซึ่งอาจส่งผลให้ไม่เกิดความประทับใจต่อท่าทางของผู้ขาย

ประสพชัย พสุนนท์ และคณะ (2553) ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของผู้ประกอบการร้านค้าปลีก ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี” พบว่า ผู้คนส่วนใหญ่นิยมบูชา นางกวัก สิ่งของที่ใช้บูชา คือ รูปเทียน และดอกไม้ สิ่งศักดิ์สิทธิ์จะได้รับมาจากวัด มีความเชื่อว่า การบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์จะทำให้ค้าขายดีมีกำไรคนที่แนะนำสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ คือ ญาติพี่น้อง นอกเหนือจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์แล้ว สิ่งที่เชื่อถือ คือ คุณความดีของตนเอง สถานที่ที่เก็บรักษาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คือ สถานที่ประกอบพิธี ผลที่เชื่อว่าจะได้รับจากการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คือ ลูกค้าเพิ่มขึ้น และหลักที่ใช้ในการบริหารธุรกิจนั้นประกอบกันระหว่าง หลักวิชาการกับความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ผลการวิจัยในประเด็นปัจจัยที่มีผลต่อการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้น มีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สิริชัย ทรวงแสง (2548) ที่พบว่า ผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่ให้ความสำคัญกับโหราศาสตร์และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ มณฑยา โชติรสพงศ์ (2550) ที่ระบุว่า ผู้ที่เชาตุคามรามเทพส่วนใหญ่เน้นการเช่าด้วยความต้องการจะร่วมทำบุญมากกว่าที่จะเชื่อมั่นในองค์ตุคามรามเทพ นอกจากนี้ความนิยมในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่างนั้นอยู่ในสิ่งที่เป็นมาตรฐาน โดยทั่วไปมาแต่ครั้งเก่าก่อน ขณะที่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันยังไม่ได้ความนิยมมากนัก ในส่วนของความเชื่อจากวัฒนธรรมอื่นก็ยังไม่ได้รับความนิยมมากนักเช่นเดียวกัน สถานที่ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในการหาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คือ วัด และยังพบว่า ผู้ที่นับถือศาสนาอื่นที่ไม่ใช่ศาสนาพุทธก็บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์เช่นเดียวกัน และการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้นก็มีการใช้รูปเทียน ดอกไม้ แสดงให้เห็นว่า วัฒนธรรมการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์กับการนับถือศาสนาอาจเป็นคนละประเด็นกัน

เฉลิมรัฐ ขนอม (2544) ศึกษาเรื่อง “ความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับเจ้าแม่กวนอิมของชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา” พบว่า ชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับเจ้าแม่กวนอิม จำแนกได้ 3 ประเด็น คือ ความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับประวัติเจ้าแม่กวนอิม ความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับความศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าแม่กวนอิม ชาวไทยเชื้อสายจีนมีความเชื่อว่าเจ้าแม่กวนอิมคือ พระมหาโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรแห่งความเมตตา กรุณา สามารถช่วยเหลือผู้เดือดร้อนให้พ้นทุกข์ บันดาลความเป็นสิริมงคลให้แก่ผู้ศรัทธาได้ จึงมีการทำพิธีปลุกเสกรูปเคารพเจ้าแม่กวนอิม ความเชื่อในฤกษ์ยามในการปลุกเสกรูปเคารพ การเตรียมเครื่องเช่นไหว้บูชาการทำพิธีปลุกเสกรูปเคารพเจ้าแม่กวนอิม เพื่อนำรูปเคารพเจ้าแม่กวนอิมไว้เป็นที่บูชาด้วยความศักดิ์สิทธิ์ของรูปเคารพเจ้าแม่กวนอิม ชาวไทยเชื้อสายจีนมีความเชื่อว่า รูปเคารพเจ้าแม่กวนอิมสามารถบันดาลให้เกิดโชคลาภ เมตตามหานิยม รักษาโรคภัยไข้เจ็บ และแคล้วคลาด

ได้ ด้วยความศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าแม่กวนอิมทำให้ผู้ศรัทธาทำพิธีเช่นไหว้บูชาเจ้าแม่กวนอิมในวาระต่างๆ เช่น ในวาระปกติ ในวาระพิเศษ เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญู เคารพนับถือต่อเจ้าแม่กวนอิม นอกจากความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับเจ้าแม่กวนอิมดังกล่าวแล้ว ผลกระทบของความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับเจ้าแม่กวนอิมที่สำคัญคือ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ผลกระทบต่อสังคม และวัฒนธรรม

บุปผา ทวีสุข (2520) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุของการสร้างความเชื่อเอาไว้ในหนังสือ คติชาวบ้านว่าเหตุที่มนุษย์สร้างความเชื่อขึ้นมา นั้น อาจแยกเหตุผลได้สองประการใหญ่ๆ คือ ความเชื่ออันเกิดจากความกลัวของมนุษย์ ความไม่รู้ของมนุษย์หรือบางสิ่งที่ยุทธศาสตร์หาสาเหตุไม่ได้ แต่มนุษย์ก็เชื่อว่าเหตุผลทั้งหลายต้องมาจากการกระทำของผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งก็ไม่ทราบว่ามีใครจึงอาจสมมุติเป็นการกระทำของเทพ ภูต ปีศาจ และความเชื่ออันเกิดจากมนุษย์

กิ่งแก้ว อัคราธร (2519) กล่าวถึงพฤติกรรมว่าเป็นวัฒนธรรมที่คนในสังคมได้สร้างขึ้น เพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงทางจิตใจ ทำแล้วเป็นผู้มีความสุข มีความหวังและเชื่อว่าพิธีกรรมต้องนำไปสู่ผลที่คาดหวัง ทำให้เกิดความมั่งคั่งอยู่เย็นเป็นสุขลักษณะของพิธีกรรมมีอยู่ 2 ประการ คือ เน้นเรื่องของจิตใจ และเน้นเรื่องสัญลักษณ์ ในสังคมไทยมักประกอบพิธีกรรมตามโอกาสต่างๆ อยู่เสมอตั้งแต่เกิดไปจนตายและมูลเหตุของการเกิดประเพณี มีอยู่ 5 ประการสำคัญได้แก่

- 1) เกิดจากความเชื่อ เช่น ประเพณีเกี่ยวกับการเกิด การตาย เป็นต้น
- 2) เกิดจากความศรัทธาในศาสนา เช่น ประเพณีทำบุญในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ประเพณีบวชนาค เป็นต้น
- 3) เกิดจากการเลียนแบบบรรพบุรุษ ซึ่งเห็นได้จากการประกอบพิธีกรรมบางอย่างที่ทำสืบเนื่องต่อกันมาโดยไม่ทราบสาเหตุ

4) เกิดจากจิตใจอันสูงส่ง เช่น ประเพณีไหว้ครู ประเพณีรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ในวันสงกรานต์ เป็นต้น

5) เกิดจากความนิยมของคนไทยในสังคม เช่น ประเพณีกวนกระยาสารทในเดือนสิบ ประเพณีการสวดมาลัยในงานศพ เป็นต้น

อมรรัตน์ จันทร์เพ็ญสว่าง (2543) ได้ศึกษาความเชื่อทางด้านไสยศาสตร์และผีสารทเวทดา ของอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าประชาชนอำเภอลำปลายมาศ มีความเชื่ออิทธิปาฏิหาริย์เกี่ยวกับศาสนาพุทธ เชื่อในเรื่องคาถาอาคม โดยเชื่อว่าจะช่วยคุ้มกันอันตรายจากโรคภัยและโลกผี ผีอาจมีทั้งดีและร้าย จึงมีการติดต่อกับผี เพื่อให้ทราบเรื่องราวต่างๆ และปฏิบัติตนได้ถูกต้อง โดยใช้คนในสังคมเดียวกันนั้นเป็นผู้ติดต่อและพร้อมที่จะเปลี่ยนวิถีชีวิตบางอย่างไปตามคำทำนายที่ติดต่อก็ได้

พ.สุวรรณ (2551) ศึกษาเรื่อง ความเชื่อเกี่ยวกับศาลเจ้าพ่อเสือ มีความเชื่อกันว่าทุก ๆ ปี ฆาลที่เวียนมาถึงจะเป็นปีที่มีธุรกิจล้มละลายกันมากเป็นประวัติการณ์ บริษัทห้างร้านต่าง ๆ พากันปิดกิจการกันมาก ภาระการค้ำมีอุปสรรคมาก อย่างไรก็ตามคัมภีร์โหราศาสตร์จีน (โป๊ยยี่สี่เถียวเก็ง) บันทึกไว้ว่า "ในปีฆาล (เสือ) นี้บุคคลที่อยู่ภายใต้ความคุ้มครองของเสือแล้ว กลับจะเป็นปีที่มีความก้าวหน้าอย่างมากมาในขณะที่คนอื่นต้องพบกับชะตากรรมที่ถูกผลักดันให้ตกต่ำ ไม่ได้รับการเอาใจใส่ในช่วงเวลาอันวุ่นวายของปีเสือนี"

คติความเชื่อที่เกี่ยวกับศาลเจ้าพ่อเสือที่มีอยู่ในประเทศไทยจะแตกสาขาออกไป โดยเฉพาะในปัจจุบันที่ยึดถือคติที่ว่าเจ้าพ่อเสือ ในเรื่องของความกตัญญู การป้องกันภัยอันตราย และคติความเชื่อเหล่านั้นก็ไม่ได้เป็นตัวกำหนดรูปแบบของศาลเจ้าพ่อเสือที่พบในประเทศไทยอย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมและปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของบุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจ ในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร” เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของผู้มาบูชาศาลเจ้าพ่อเสือเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร และ 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของผู้มาบูชาศาลเจ้าพ่อเสือเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร โดยเลือกศึกษาในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร โดยมุ่งหาคำตอบเกี่ยวกับปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของบุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจ สำหรับบทนี้จะกล่าวรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจผู้ที่บูชาศาลเจ้าพ่อเสือเพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมและปัจจัยในการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของบุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจ ในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นประชากรเป้าหมายของการวิจัย ผลจากการสำรวจข้อมูลจะใช้ในการวิเคราะห์และแสดงผลการวิจัยเป็นค่าความถี่ ร้อยละ วิเคราะห์ปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยทำการวิจัยให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลงานวิทยานิพนธ์ศึกษา ระดับปริญญาตรี
ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ขนาดตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

1. ขนาดตัวอย่าง

ขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างตามแนวทาง Yamane (ประสพชัย พสุนนท์, 2553) โดยกำหนดให้มีความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ขนาดตัวอย่างที่ใช้ ดังนั้น ในการวิจัยแสดงการคำนวณ ดังนี้

$$n \geq \frac{N}{(1 + Ne^2)}$$

เมื่อ n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดของประชากรที่ต้องการศึกษาแทนด้วยจำนวนผู้ที่มาสมัครระบุนา
ศาลเจ้าพ่อเสือจำนวน 3,710 คน โดยเฉลี่ย (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2553)

e คือ ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง โดยความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 6%
ดังนั้น $e = 0.06$

แทนค่าในสูตร

$$n \geq \frac{3,710}{1 + 3,710(0.06)^2}$$

$$n \geq 258.42 \text{ หรือ } 258$$

จากการคำนวณได้ขนาดตัวอย่าง 258 คน อย่างไรก็ตามเพื่อให้ผลการวิจัยมีความ
น่าเชื่อถือประกอบกับเพื่อความสะดวกของผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างเท่ากับ 300 คน

ผลงานวิทยนักรศึกษา ระดับปริญญาตรี

2. การสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มตัวอย่างตามสะดวก โดยกำหนดกลุ่มจำนวนประชากรเป็น
ตามสะดวกในการสุ่มตัวอย่างจากผู้บูชาศาลเจ้าพ่อเสือในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร จำนวน
300 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) การวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 300 คน กำหนดการสุ่มตัวอย่างสุ่มตัวอย่างตามสะดวก จากบุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจใน

เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามกรอกข้อความในแบบสอบถามเอง โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีการตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของแบบสอบถามทันทีที่ได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้ตอบแบบสอบถามทุกรายก่อนนำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูล

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมแนวคิดและทฤษฎีจากตำรา บทความ เอกสาร รายงาน วารสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ โดยเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงแนวความคิดทฤษฎีที่จะนำมาใช้ รายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองประกอบด้วย 3 ส่วน รายละเอียดแสดงในภาคผนวก

ส่วนที่ 1 ลักษณะประชากร จำนวน 11 ข้อ เป็นคำถามปลายปิดในแต่ละข้อเลือกเพียงคำตอบเดียว ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน วันที่สะดวกในการเดินทาง การเดินทาง ภูมิฐานะ ที่พักอาศัย ระดับการศึกษา สถานภาพ และการนับถือศาสนา

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของบุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ได้มีการทบทวนมาจากแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อ และแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม จำนวน 13 ข้อ ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ ความบ่อยในการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ สิ่งที่น่าบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ การขอพร การรับรู้ประวัติศาสตร์ของศาลเจ้าพ่อเสือ อิทธิพลการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ ความศักดิ์สิทธิ์ของศาลเจ้าพ่อเสือ ของสะสมที่เกี่ยวกับเจ้าพ่อเสือ การเคารพศาลเจ้าพ่อเสือ ความเชื่อเกี่ยวกับศาลเจ้าพ่อเสือ และการไปบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ ซึ่งในแต่ละข้อจะแสดงพฤติกรรมของการบูชาแตกต่างกันไป โดยผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกพฤติกรรมของการบูชาได้มากกว่า 1 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นและนำความคิดเห็นนั้นมาพิจารณาเพื่อทำการปรับปรุงและแก้ไขต่อไป

การทดสอบเครื่องมือการวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือวิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ทบทวนวรรณกรรมเพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัย จากหนังสือ วารสาร และบทความที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ เพื่อกำหนดประเด็นและสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาจำนวน 4 ท่าน ในด้าน พฤติกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์ จิตวิทยา และการตลาด เพื่อพิจารณาในด้านความถูกต้อง (Validity) ของแบบสอบถาม โดยเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามแต่ละข้อกับ วัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) มากกว่า 0.50

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดสอบกับนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสนามจันทร์ จำนวน 40 คน พบว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อ (Reliability) ของสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha) มีค่าเท่ากับ 0.933 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูง (สรชัย พิสารบุตร เสาวรส ใหญ่สว่าง และปรีชา อัสวเดชาบุตร 2549)

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความเชื่อมั่น ไปเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามที่ในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร จำนวน 300 ชุด ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความเชื่อมั่น ไปเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามที่ในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร จำนวน 300 ชุด ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง 300 คน นำมาวิเคราะห์ประมวลผล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS (Statistical Package for Social Science) สำหรับคำนวณสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05 เมื่อวิเคราะห์แล้วผู้วิจัยนำมาเสนอผลการศึกษาโดยเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา แสดงค่าของข้อมูล ดังนี้

1. ลักษณะประชากร

ลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน วันที่สะดวกในการเดินทาง การเดินทาง ภูมิฐานะ ที่พักอาศัย ระดับการศึกษา สถานภาพ และการนับถือศาสนา โดยการคำนวณหาค่าสถิติ คือ ค่าร้อยละ (Percentage ; %)

2. พฤติกรรมการทำศัลยกรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

พฤติกรรมการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของบุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีพฤติกรรมของการบูชาที่แตกต่างกัน โดยทำการศึกษาจากแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อ และแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม โดยการคำนวณหาค่าสถิติ คือ ค่าร้อยละ (Percentage : %)

3. ปัจจัยการทำศัลยกรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปัจจัยทางการตลาดบริการ 7P's ที่ส่งผลกระทบต่อศาลเจ้าพ่อเสือของบุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร โดยผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาความสำคัญกับรายละเอียดของปัจจัยแต่ละด้าน ทั้งนี้ กำหนดคะแนนความสำคัญในการพิจารณาปัจจัยทางการตลาด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับตามแนวทางของลิเกิร์ต (Likert Type Scale) (ประสพชัย พสุนนท์ 2553) รายละเอียด ดังนี้

น้อยที่สุด	ค่าคะแนนเท่ากับ	1	คะแนน
น้อย	ค่าคะแนนเท่ากับ	2	คะแนน
ปานกลาง	ค่าคะแนนเท่ากับ	3	คะแนน
มาก	ค่าคะแนนเท่ากับ	4	คะแนน
มากที่สุด	ค่าคะแนนเท่ากับ	5	คะแนน

ผลการคำนวณหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(Standard deviation : SD) สำหรับการวัดระดับความสำคัญในแต่ละปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของบุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

4. การวิเคราะห์ปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของบุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ ใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) โดยมีการหมุนแกนปัจจัยให้ตั้งฉากกัน (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีการ Varimax with Kaiser Normalization เกณฑ์การพิจารณาองค์ประกอบ คือ ค่า Eigenvalues ต้อง

มากกว่า 1 และค่า Factor Loading ต้องมีค่าสัมบูรณ์ (Absolute) มากกว่า 0.64 (Comrey and Lee 1992)

5. การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของบุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

การวัดระดับความสำคัญในแต่ละปัจจัยที่มีผลต่อการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของบุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของประเด็นคำถามเป็นข้อในแต่ละด้านในแบบสอบถาม โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายตามแนวทางของประสพชัย พสุนนท์ (2553) รายละเอียดดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.51 – 5.00	หมายความว่า	มีความเห็นในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.51 – 4.50	หมายความว่า	มีความเห็นในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.51 – 3.50	หมายความว่า	มีความเห็นในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.51 – 2.50	หมายความว่า	มีความเห็นในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.50	หมายความว่า	มีความเห็นในระดับน้อยที่สุด

โดยจัดเรียงระดับความสำคัญจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ปัจจัยที่ได้คะแนนรวมน้อยที่สุดเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของบุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร น้อยที่สุด และปัจจัยที่ได้คะแนนรวมมากที่สุดเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของบุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มากที่สุด

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของบุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างบุคคลทั่วไปที่เป็นผู้บูชาศาลเจ้าพ่อเสือ จำนวน 300 คน จากนั้นนำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS (Statistical Package for Social Science) ผลที่ได้จากการศึกษาผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลด้วยการบรรยายเชิงพรรณนาประกอบตารางอธิบายข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพหุ (Multivariate Data Analysis) โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะประชากรโดยการนำข้อมูลมาคำนวณวิเคราะห์หาค่าสถิติโดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือโดยการนำข้อมูลมาคำนวณวิเคราะห์หาค่าสถิติโดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของบุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลงานวิทยานิพนธ์ศึกษา ระดับปริญญาตรี

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลตามจุดประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากร

ผลการศึกษาลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 เพศ

ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และเป็นเพศชาย จำนวน 120 คนคิดเป็นร้อยละ 40.00 รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	120	40.00
หญิง	180	60.00
รวม	300	100.0

1.2 อายุ

ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00 รองลงมา มีอายุระหว่าง 40 – 50 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 25.03 มีอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 13.30 มีอายุ 30-40 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 11.70 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ มีอายุ 20-30 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.70 รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามช่วงอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	132	44.00
20-30 ปี	17	5.70
30-40 ปี	35	11.70
40-50 ปี	76	25.03
50 ปีขึ้นไป	40	13.30
รวม	300	100

1.3 อาชีพ

ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 43.00 รองลงมา คือ อาชีพข้าราชการ จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 อาชีพอื่นๆ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 13.30 อาชีพค้าขาย จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 9.70 อาชีพพนักงาน จำนวน 29 คน

คิดเป็นร้อยละ 9.70 อาชีพรัฐวิสาหกิจ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 และ กลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ อาชีพเกษตรกร จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.30 รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ค้าขาย	29	9.70
ข้าราชการ	60	20.00
รัฐวิสาหกิจ	9	3.00
พนักงาน	29	9.70
เกษตรกร	4	1.30
นักเรียน/นักศึกษา	129	43.00
อื่นๆ	40	13.30
รวม	300	100

1.4 รายได้ต่อเดือน

ผู้บูชาส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 4,000 บาท จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 42.33 รองลงมา คือ รายได้ 15,001-30,000 บาท จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 17.30 รายได้ 9,001-15,000 บาท จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 15.70 รายได้ 4,001-9,000 บาท จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 รายได้ 30,001-45,000 บาท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 8.70 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ผู้บูชาที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 17.75 รายละเอียดดังตารางที่ 4

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 4,000 บาท	126	42.33
4,001-9,000 บาท	33	11.00
9,001-15,000บาท	47	15.70
15,001-30,000 บาท	52	17.30
30,001-45,000 บาท	26	8.70

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้บวชาจำแนกตามรายได้ต่อเดือน (ต่อ)

รายได้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
45,001 บาทขึ้นไป	16	5.30
รวม	300	100

1.5 วันที่สะดวกในการเดินทาง

ผู้บวชาส่วนใหญ่สะดวกในการเดินทางวันเสาร์และอาทิตย์ จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 63.00 รองลงมา คือ วันหยุดนักขัตฤกษ์ จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 24.30 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด วันจันทร์-วันศุกร์ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 12.70 รายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้บวชาจำแนกตามวันที่สะดวกในการเดินทาง

วันที่สะดวกในการเดินทาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วันจันทร์-วันศุกร์	38	12.70
วันเสาร์และอาทิตย์	189	63.00
วันหยุดนักขัตฤกษ์	73	24.30
รวม	300	100

1.6 การเดินทาง

ผู้บวชาส่วนใหญ่มีการเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 46.00 รองลงมา คือ รถประจำทาง จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 30.30 รถมอเตอร์ไซค์ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 9.00 รถรับจ้าง จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 9.00 รถอื่นๆ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70 เดิน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30 เรือโดยสาร จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ รถจักรยาน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30 รายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของผู้เข้าจำแนกตามการเดินทาง

การเดินทาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รถยนต์ส่วนตัว	138	46.00
รถมอเตอร์ไซด์	27	9.00
รถประจำทาง	91	30.30
รถรับจ้าง	27	9.00
เรือโดยสาร	1	0.30
รถจักรยาน	1	0.30
เดิน	7	2.30
อื่นๆ	8	2.70
รวม	300	100

1.7 ภูมิสำเนา

ผู้เข้าส่วนใหญ่มีภูมิสำเนาภาคกลาง จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 69.00 รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 ภาคตะวันออก จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 9.00 ภาคเหนือ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ ภาคใต้ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 รายละเอียดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของผู้เข้าจำแนกตามภูมิสำเนา

ภูมิสำเนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภาคเหนือ	12	4.00
ภาคกลาง	207	69.00
ภาคตะวันออก	27	9.00
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	42	14.00
ภาคใต้	12	4.00
รวม	300	100

1.8 ที่พักอาศัย

ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีที่พักอาศัยบ้านส่วนตัว จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 62.00 รองลงมา คือ บ้านเช่า จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 19.70 อพาร์ทเมนต์/คอนโด จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 9.30 ที่พักอื่นๆ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ หอพัก จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 รายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามที่พักอาศัย

ที่พักอาศัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
บ้านส่วนตัว	186	62.00
อพาร์ทเมนต์/คอนโด	28	9.30
บ้านเช่า	59	19.70
หอพัก	11	3.70
อื่นๆ	16	5.30
รวม	300	100

1.9 ระดับการศึกษา

ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 66.30 รองลงมา คือ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.60 รายละเอียดดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	199	66.30
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	84	28.00
สูงกว่าปริญญาตรี	17	5.60
รวม	300	100

1.10 สถานภาพ

ผู้บุชส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 59.70 รองลงมา คือ สมรส/ อยู่ด้วยกัน จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 35.70 หม้าย/อยู่ร้าง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดมีสถานภาพแยกกันอยู่ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 รายละเอียดดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของผู้บุชจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	179	59.70
สมรส/อยู่ด้วยกัน	107	35.70
หม้าย/อยู่ร้าง	11	3.70
แยกกันอยู่	3	1.00
รวม	300	100

1.11 การนับถือศาสนา

บุชส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 297 คน คิดเป็นร้อยละ 99.00 รองลงมา คือ ศาสนาคริสต์ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.70 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดนับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30 รายละเอียดดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของผู้บุชจำแนกตามการนับถือศาสนา

นับถือศาสนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ศาสนาพุทธ	297	99.00
ศาสนาคริสต์	2	0.70
ศาสนาอิสลาม	1	0.30
รวม	300	100

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ

2.1 วัตถุประสงค์ในการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ

ผู้บูชาส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือเพื่อความเป็นสิริมงคลต่อชีวิต จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 69.00 รองลงมา คือ ต้องการหาสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 48.70 เชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าพ่อเสือ จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 46.00 เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีประวัติมาช้านาน จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 บูชาเพื่อหน้าที่การงาน จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 26.30 บูชาเพื่อหน้าที่การเรียน จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 22.30 บูชาเพื่อให้สมหวังในความรัก จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 13.30 บูชาตามค่านิยม จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 10.30 บูชาตามที่บ้าน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 8.30 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดมีวัตถุประสงค์ในการบูชาอื่นๆ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.60 รายละเอียดดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามวัตถุประสงค์การบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ *

วัตถุประสงค์ในการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต้องการหาสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ	146	48.70
บูชาตามค่านิยม	31	10.30
เชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าพ่อเสือ	138	46.00
เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีประวัติมาช้านาน	100	33.30
เพื่อความเป็นสิริมงคลต่อชีวิต	207	69.00
บูชาตามที่บ้าน	25	8.30
บูชาเพื่อหน้าที่การงาน	79	26.30
บูชาเพื่อหน้าที่การเรียน	67	22.30
บูชาเพื่อให้สมหวังในความรัก	40	13.30
อื่นๆ	17	5.60

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.2 จำนวนครั้งในการมาบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ

ผู้บูชาส่วนใหญ่มาบูชาศาลเจ้าพ่อเสือปีละครั้ง จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 41.00 รองลงมาบูชาสองอาทิตย์ครั้ง จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 40.30 บูชาเดือนละครั้ง จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 9.30 บูชาอาทิตย์ละครั้ง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 บูชาทุกวัน จำนวน 6 คน

คิดเป็นร้อยละ 2.00 อื่นๆ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 บูชาวันเว้นวัน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.70 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ บูชา 2-3 วัน/ครั้ง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.70 รายละเอียดดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามจำนวนครั้งในการมาบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ

จำนวนครั้งในการมาบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทุกวัน	6	2.00
วันเว้นวัน	2	0.70
2-3 วัน/ครั้ง	2	0.70
อาทิตย์ละครั้ง	12	4.00
สองอาทิตย์ครั้ง	121	40.30
เดือนละครั้ง	28	9.30
ปีละครั้ง	123	41.00
อื่นๆ	6	2.00
รวม	300	100

2.3 สิ่งที่นำมาบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ

ผู้บูชาส่วนใหญ่ นำดอกไม้/พวงมาลัยมาบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 78.60 รองลงมา คือ อื่นๆ จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 น้ำสะอาด จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 17.30 กระดาษเงินกระดาษทอง จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 15.30 หมูสามชั้น จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 ไข่สด จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 น้ำมันพืช จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 7.30 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดบูชาข้าวเหนียวหวาน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.30 รายละเอียดดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามสิ่งที่นำมาบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ *

สิ่งที่นำมาบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ดอกไม้/พวงมาลัย	236	78.60
น้ำสะอาด	52	17.30
หมูสามชั้น	36	12.00

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามสิ่งให้นำมาบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ (ต่อ) *

สิ่งให้นำมาบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไข่สด	33	11.00
ข้าวเหนียวหวาน	10	3.30
กระดาษเงินกระดาษทอง	46	15.30
น้ำมันพืช	22	7.30
อื่นๆ	54	18.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.4 พฤติกรรมการบนบาน

ผู้บูชาส่วนใหญ่เคยบนบานศาลเจ้าพ่อเสือ จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 16.60 และไม่
เคยบนบานกับพระพิฆเนศวร จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30 รายละเอียดดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามพฤติกรรมการบนบาน

พฤติกรรมการบนบาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคย	50	16.60
ไม่เคย	250	83.30
รวม	300	100

2.5 เรื่องที่บนบาน

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ผู้บูชาส่วนใหญ่นิยมบนบานเรื่องครอบครัว จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00
รองลงมา คือ เรื่องโชคลาภ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 8.30 การงาน จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อย
ละ 8.00 สุขภาพ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00 การเงิน จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30 การ
เรียน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.30 อื่นๆ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.30 ความรัก จำนวน 9
คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 ขอให้สอบเข้าได้ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อย
ที่สุดบนบานเรื่องค้าขาย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.70 รายละเอียดดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของผู้บวชาจำแนกตามเรื่องที่บ่นบาล *

เรื่องที่บ่นบาล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเรียน	13	4.30
การงาน	24	8.00
การเงิน	16	5.30
ความรัก	9	3.00
ครอบครัว	30	10.00
สุขภาพ	21	7.00
ค้าขาย	2	0.70
โชคลาภ	25	8.30
ขอให้สอบเข้าได้	8	2.70
อื่นๆ	13	4.30

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.6 วิธีแก้บน

ผู้บวชาส่วนใหญ่นิยมแก้บนด้วยการถวายเครื่องบวชา จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00 รองลงมา คือ ถวายผลไม้ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 ถวายอาหารคาวหวาน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.30 การรักษาศีล จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.30 ถวายสิ่งของเครื่องประดับ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70 อื่นๆ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70 การกินเจ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดแก้บนด้วยวิธีถวายการแสดงรื่นเริง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.70 รายละเอียดดังตารางที่ 17

พลัง นวัตกรรมศึกษา ระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของผู้บวชาจำแนกตามวิธีแก้บน *

วิธีแก้บน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ถวายอาหารคาวหวาน	13	4.30
ถวายสิ่งของเครื่องประดับ	8	2.70
ถวายผลไม้	18	6.00
ถวายเครื่องบวชา	21	7.00
ถวายการแสดงรื่นเริง	2	0.70

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของผู้บวชาจำแนกตามวิธีแก้บน (ต่อ) *

วิธีแก้บน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การรักษาศีล	10	3.30
การกินเจ	3	1.00
อื่นๆ	8	2.70

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.7 พรที่ขอจากศาลเจ้าพ่อเสือ

ผู้บวชาส่วนใหญ่ขอพรจากศาลเจ้าพ่อเสือเรื่องครอบครัว จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 64.30 รองลงมา คือ เรื่องสุขภาพ จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 62.30 การเงิน จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 53.70 การงาน จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 50.70 การเรียน จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 46.70 โชคลาภ จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 43.30 ความรัก จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 ค้าขาย จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 14.70 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดขอพรเรื่องอื่นๆ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 11.70 รายละเอียดดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของผู้บวชาจำแนกตามพรที่ขอจากศาลเจ้าพ่อเสือ *

พรที่ขอจากศาลเจ้าพ่อเสือ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเรียน	140	46.70
การงาน	152	50.70
การเงิน	161	53.70
ความรัก	87	29.00
ครอบครัว	193	64.30
สุขภาพ	187	62.30
ค้าขาย	44	14.70
โชคลาภ	130	43.30
อื่นๆ	35	11.70

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.8 แหล่งข้อมูลข่าวสาร

ผู้ชมส่วนใหญ่รู้จักและทราบข้อมูลจากครอบครัว จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 รองลงมา คือ เพื่อน จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 32.30 แหล่งท่องเที่ยวสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 25.30 ครู/อาจารย์ จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 19.30 อินเทอร์เน็ต จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 อื่นๆ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 ป้ายโฆษณา จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดรู้จักและทราบข้อมูลจากแหล่งนิตยสาร จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 9.30 รายละเอียดดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของผู้ชมจำแนกตามแหล่งข้อมูลข่าวสาร *

แหล่งข้อมูลข่าวสาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ครอบครัว	114	38.00
ครู/อาจารย์	58	19.30
เพื่อน	97	32.30
ป้ายโฆษณา	30	10.00
นิตยสาร	28	9.30
อินเทอร์เน็ต	51	11.00
แหล่งท่องเที่ยวสถานที่ศักดิ์สิทธิ์	76	25.30
อื่นๆ	42	14.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.9 อิทธิพลการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ

ผู้ชมส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือมาจากครอบครัว จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 40.30 รองลงมา คือ สื่อสิ่งพิมพ์/โทรทัศน์/วิทยุ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30 เพื่อน จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 อื่นๆ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 12.70 ตัวเอง จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดได้รับอิทธิพลจากแหล่งครู/อาจารย์ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 8.70 รายละเอียดดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของผู้บงาจำแนกตามอิทธิพลการบงาศาสลเจ้าพ่อเสื่อ

อิทธิพลการบงาพระพินนศวร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ครอบคร้ว	121	40.30
ครุ/อาจารย์	26	8.70
สื่อสิ่งพิมพ์/โทรทัศน/วิทยุ	43	14.30
เพื่อน	39	13.00
ตัวเอง	33	11.00
อื่นๆ	38	12.70
รวม	300	100

2.10 สิ่งที่นึกถึงเมื่อกล่าวถึงศาสลเจ้าพ่อเสื่อ

ผู้บงาส่วนใหญ่เมื่อกล่าวถึงศาสลเจ้าพ่อเสื่อจะนึกถึงความศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 62.00 รองลงมา คือ เสื่อ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 14.70 ความเชื่อ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 9.30 การป้องกันภัยอันตราย จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 7.30 อื่นๆ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.30 ความกตัญญูกตเวที จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.30 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดเมื่อกล่าวถึงศาสลเจ้าพ่อเสื่อนึกถึงสถาปัตยกรรม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 รายละเอียดดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของผู้บงาจำแนกตามสิ่งทีนึกถึงเมื่อกล่าวถึงศาสลเจ้าพ่อเสื่อ

สิ่งทีนึกถึงเมื่อกล่าวถึงศาสลเจ้าพ่อเสื่อ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เสื่อ	44	14.70
ความศักดิ์สิทธิ์	186	62.00
ความเชื่อ	28	9.30
สถาปัตยกรรม	3	1.00
การป้องกันภัยอันตราย	22	7.30
ความกตัญญูกตเวที	4	1.30
อื่นๆ	13	4.30
รวม	300	100

2.11 ความเห็นของสะสมที่เกี่ยวกับศาลเจ้าพ่อเสือ

ผู้ชวส่วนใหญให้ควมเห็นของสะสมที่เกี่ยวกับศาลเจ้าพ่อเสือว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 29.30 รองลงมา คือ เป็นสิ่งสิริมงคลต่อชีวิต จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 27.30 เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 อื่นๆ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 8.30 ช่วยให้ประสบความสำเร็จในชีวิต จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.70 เป็นสิ่งที่น่าสะสมบูชา จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 เป็นแรงบันดาลใจในการดำเนินชีวิต จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ เป็นสิ่งที่มีค่าต่อตนเอง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30 รายละเอียดดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของผู้ชวจำแนกตามควมเห็นของสะสมที่เกี่ยวกับศาลเจ้าพ่อเสือ

ควมเห็นของสะสมที่เกี่ยวกับศาลเจ้าพ่อเสือ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เป็นสิ่งที่น่าสะสมบูชา	11	3.70
เป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ	72	24.00
เป็นสิ่งสิริมงคลต่อชีวิต	82	27.30
ช่วยให้ประสบความสำเร็จในชีวิต	14	4.70
เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์	88	29.30
เป็นสิ่งที่มีค่าต่อตนเอง	1	0.30
เป็นแรงบันดาลใจในการดำเนินชีวิต	7	2.30
อื่นๆ	25	8.30
รวม	300	100

ผลงานวิทยนัศึกษาระดับปริญญาตรี

2.12 การไปเคารพศาลเจ้าพ่อเสือ

ผู้ชวส่วนใหญ่นิยมไปเคารพศาลเจ้าพ่อเสือเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 48.70 รองลงมา คือ เมื่อต้องการที่พึ่งทางใจ จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 28.70 เมื่อรู้สึกไม่สบายใจ จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 เมื่อต้องการขอพรในสิ่งที่ต้องการ จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 27.70 เมื่อมีปัญหาชีวิต จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 20.30 อื่นๆ จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 20.30 เมื่อต้องการบ่นบาลศาลกล่าว จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 11.70 ทุกวัน สำคัญทางศาสนา จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดไปเคารพศาลเจ้าพ่อเสือทุกวันพระ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.30 รายละเอียดดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามการไปเคารพศาลเจ้าพ่อเสือ *

การไปเคารพศาลเจ้าพ่อเสือ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เมื่อมีปัญหาชีวิต	61	20.30
เมื่อต้องการที่พึ่งทางใจ	86	28.70
เมื่อต้องการบวบาสาลเกล้า	35	11.70
เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต	146	48.70
เมื่อรู้สึกไม่สบายใจ	84	28.00
เพื่อต้องการขอพรในสิ่งที่ต้องการ	83	27.70
ทุกวันพระ	9	3.30
ทุกวันสำคัญทางศาสนา	21	7.00
อื่นๆ	61	20.30

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.13 ความเชื่อเกี่ยวกับเจ้าพ่อเสือ

ผู้บูชาส่วนใหญ่มีความเชื่อเกี่ยวกับเจ้าพ่อเสือว่าเป็นเทพแห่งความสำเร็จ จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 40.30 รองลงมา คือ ทำให้มีแต่ความสุขความเจริญ จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 ป้องกันสิ่งอัปมงคล จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 36.70 เป็นเทพแห่งการขจัดอุปสรรค จำนวน 96 คิดเป็นร้อยละ 32.00 เป็นเทพแห่งโชคสลาท จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 29.30 เป็นเทพแห่งความกตัญญู จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 17.70 ทำให้หายโรคภัย จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 17.70 ทำให้มีอำนาจ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 ในลักษณะเป็นเครื่องราง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 13.30 อื่นๆ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 10.70 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ ทำให้มีคนรัก จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 รายละเอียดดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามความเชื่อเกี่ยวกับเจ้าพ่อเสือ *

ความเชื่อเกี่ยวกับเจ้าพ่อเสือ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เป็นเทพแห่งความกตัญญู	53	17.70
เป็นเทพแห่งความสำเร็จ	121	40.30
เป็นเทพแห่งการขจัดอุปสรรค	96	32.00
ในลักษณะเป็นเครื่องราง	40	13.30

ตารางที่ 24 จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามความเชื่อเกี่ยวกับเจ้าพ่อเสือ (ต่อ) *

ความเชื่อเกี่ยวกับเจ้าพ่อเสือ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เป็นเทพแห่งโชคลาภ	88	29.30
ทำให้มีอำนาจ	45	15.00
ทำให้หายโรคภัย	53	17.70
ทำให้คนรัก	15	5.00
ป้องกันสิ่งอัปมงคล	110	36.70
ทำให้มีแต่ความสุขความเจริญ	111	37.00
อื่นๆ	32	10.70

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.14 โอกาสในการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ

ผู้บูชาส่วนใหญ่นิยมไปบูชาศาลเจ้าพ่อเสือเมื่อทุกซัร่อนใจ จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 34.30 รองลงมา คือ วันหยุด จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 แยกปีซง จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30 ประสบปัญหา จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 วันสำคัญทางศาสนา จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 8.30 วันเกิด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30 วันปีใหม่ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30 ต้องการเป็นเครื่องป้องกันภัยอันตราย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดเมื่อต้องเดินทางไปสถานที่ไกลๆ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.70 รายละเอียดดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตามโอกาสในการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ

โอกาสในการบูชาพระพิฆเนศวร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วันเกิด	16	5.30
วันสำคัญทางศาสนา	25	8.30
วันหยุด	55	18.30
วันปีใหม่	16	5.30
ทุกซัร่อนใจ	102	34.30
เมื่อต้องเดินทางไปสถานที่ไกลๆ	5	1.70
แยกปีซง	43	14.30

ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละของผู้บูชาจำแนกตาม โอกาสในการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ (ต่อ)

โอกาสในการบูชาพระพิฆเนศวร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต้องการเครื่องป้องกันภัยอันตราย	7	2.30
ประสบปัญหา	30	10.00
รวม	300	100

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ ตัวแปรปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์มีทั้งหมด 40 ปัจจัย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) ใช้การสกัดปัจจัยด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principle Component Analysis) โดยวิธีการหมุนแกนปัจจัยให้ตั้งฉากกัน (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธี Varimax with Kaiser Normalization สำหรับเกณฑ์การพิจารณาองค์ประกอบ ต้องมีค่าสัมบูรณ์ (Absolute) ต้องมากกว่า 0.64

เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของกลุ่มตัวอย่างในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร พบว่า จากทั้งหมด 50 ปัจจัย สามารถแบ่งได้ 10 ปัจจัย ประกอบด้วย ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก ด้านความเชื่อ ด้านความเคารพนับถือ ด้านชื่อเสียงของศาลเจ้าพ่อเสือ ด้านรูปลักษณ์ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านผู้ที่มาใช้บริการ ด้านสถานที่ตั้ง ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านความศักดิ์สิทธิ์ สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ ร้อยละ 84.906 โดยมีรายละเอียดแต่ละปัจจัยดังนี้

3.1 ปัจจัยที่ 1

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก ประกอบด้วยปัจจัยทั้งหมด 8 ปัจจัย ซึ่งมีค่า Factor Loading ตั้งแต่ $0.718 - 0.835$ $\bar{X} = 3.34$ $SD = 0.8134$ มีค่า Eigenvalues เท่ากับ 6.453 สามารถอธิบายความแปรปรวนร้อยละ 14.905 ประกอบด้วย มีที่จอดรถเพียงพอ ทัศนียภาพรอบๆศาลเจ้าพ่อเสือ ความร่มรื่นของสถานที่ตั้ง ใกล้กับสถานที่บูชาอื่นๆ จำนวนร้านค้าที่ให้บริการอาหารเครื่องดื่ม ป้ายแนะนำข้อมูล สถานที่ให้นั่งพักผ่อนและจำนวนร้านค้าที่ให้บริการ ดอกไม้ รูปเทียน นั่นคือ การอำนวยความสะดวกให้กับผู้บูชาศาลเจ้าพ่อเสือ ให้ความสำคัญในระดับปานกลาง รายละเอียดดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ค่า Factor Loading ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายระดับการให้ความสำคัญในการพิจารณาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก

ปัจจัย	Factor Loading	Mean	S.D.	ระดับความสำคัญ
ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก (Eigenvalues=6.453 และ %Variance=14.905)				
มีที่จอดรถเพียงพอ	0.718	3.18	1.0687	ปานกลาง
ทัศนียภาพรอบๆศาลเจ้าพ่อเสือ	0.741	3.42	0.9661	ปานกลาง
ความร่มรื่นของสถานที่ตั้ง	0.720	3.36	1.1561	ปานกลาง
ใกล้กับสถานที่บูชาอื่นๆ	0.737	3.32	1.0751	ปานกลาง
จำนวนร้านค้าที่ให้บริการอาหารเครื่องดื่ม	0.732	3.37	0.9395	ปานกลาง
ป้ายแนะนำข้อมูล	0.791	3.27	1.0427	ปานกลาง
สถานที่ให้นั่งพักผ่อน	0.795	3.27	1.0726	ปานกลาง
จำนวนร้านค้าที่ให้บริการ ดอกไม้ รูปเทียน	0.835	3.53	0.9409	มาก
รวม		3.34	0.8134	ปานกลาง

3.2 ปัจจัยที่ 2

ปัจจัยด้านความเชื่อ ประกอบด้วยปัจจัยทั้งหมด 4 ปัจจัย ซึ่งมีค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.716 - 0.751 $\bar{X} = 3.69$ $SD = 0.6943$ มีค่า Eigenvalues เท่ากับ 4.566 สามารถอธิบายความแปรปรวนร้อยละ 11.131 ประกอบด้วย ทำให้ฐานะทางการเงินดีขึ้น ช่วยให้มีสมาธิทางการเรียนมากขึ้น ช่วยทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิต และช่วยแก้ป้ชง นั่นคือ สิ่งที่ผู้บูชาไม่ลังเลในการตัดสินใจในการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ ให้ความสำคัญระดับมาก รายละเอียดดังตารางที่ 27

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 27 ค่า Factor Loading ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายระดับการให้ความสำคัญในการพิจารณาปัจจัยด้านความเชื่อ

ปัจจัย	Factor Loading	Mean	S.D.	ระดับความสำคัญ
ปัจจัยด้านความเชื่อ (Eigenvalues=4.566 และ %Variance=11.131)				
ทำให้ฐานะทางการเงินดีขึ้น	0.751	3.59	0.8149	มาก
ช่วยให้มีสมาธิทางการเรียนมากขึ้น	0.731	3.57	0.8799	มาก
ช่วยทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิต	0.732	3.73	0.8233	มาก
ช่วยแก้ป้ชง	0.716	3.88	0.8649	มาก
รวม		3.69	0.6943	มาก

3.3 ปัจจัยที่ 3

ปัจจัยด้านความเคารพนับถือ ประกอบด้วยปัจจัยทั้งหมด 4 ปัจจัย ซึ่งมีค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.713 - 0.798 $\bar{X} = 3.87$ $SD = 0.6589$ มีค่า Eigenvalues เท่ากับ 3.665 สามารถอธิบายความแปรปรวนร้อยละ 9.335 ประกอบด้วย ความศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าพ่อเสือ ช่วยให้การดำเนินชีวิตดีขึ้น ความคาดหวังในสิ่งที่จะได้รับจากการขอพรและมีความศรัทธาต่อเจ้าพ่อเสือ นั่นคือ เป็นที่รู้จักในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์และเป็นที่ยอมรับในสังคม ให้ความสำคัญระดับมาก รายละเอียดดังตารางที่ 28

ตารางที่ 28 ค่า Factor Loading ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายระดับการให้ความสำคัญในการพิจารณาปัจจัยด้านความเคารพนับถือ

ปัจจัย	Factor Loading	Mean	S.D.	ระดับความสำคัญ
ปัจจัยด้านความเคารพนับถือ (Eigenvalues=3.665 และ %Variance=9.335)				
ความศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าพ่อเสือ	0.713	4.07	0.7388	มาก
ช่วยให้การดำเนินชีวิตดีขึ้น	0.798	3.78	0.7636	มาก
ความคาดหวังในสิ่งที่จะได้รับจากการขอพร	0.776	3.69	0.8526	มาก
มีความศรัทธาต่อเจ้าพ่อเสือ	0.734	3.94	0.8055	มาก
รวม		3.87	0.6589	มาก

3.4 ปัจจัยที่ 4

ปัจจัยด้านชื่อเสียงของศาลเจ้าพ่อเสือ ประกอบด้วยปัจจัยทั้งหมด 5 ปัจจัย ซึ่งมีค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.725 - 0.805 $\bar{X} = 3.72$ $SD = 0.6816$ มีค่า Eigenvalues เท่ากับ 3.287 สามารถอธิบายความแปรปรวนร้อยละ 8.574 ประกอบด้วย ตำนานของเจ้าพ่อเสือ มีประวัติที่น่าเชื่อถือ การยอมรับจากคนในสังคม ความน่าเชื่อถือจากผู้ออกต่อ และความศักดิ์สิทธิ์ของเครื่องรางของขลัง นั่นคือ ผู้บูชาเล็งเห็นถึงความศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าพ่อเสือที่มีชื่อเสียงมาแต่ช้านาน ให้ความสำคัญระดับมาก รายละเอียดดังตารางที่ 29

ตารางที่ 29 ค่า Factor Loading ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายระดับการ ให้ความสำคัญในการพิจารณาปัจจัยด้านชื่อเสียงของศาลเจ้าพ่อเสือ

ปัจจัย	Factor Loading	Mean	S.D.	ระดับความสำคัญ
ปัจจัยด้านชื่อเสียงของศาลเจ้าพ่อเสือ (Eigenvalues=3.287 และ %Variance=8.574)				
ตำนานของเจ้าพ่อเสือ	0.725	3.83	0.9331	มาก
มีประวัติที่น่าเชื่อถือ	0.805	3.77	0.8190	มาก
การยอมรับจากคนในสังคม	0.764	3.62	0.9110	มาก
ความน่าเชื่อถือจากผู้ออกต่อ	0.767	3.69	0.8534	มาก
ความศักดิ์สิทธิ์ของเครื่องรางของขลัง	0.784	3.68	0.9124	มาก
รวม		3.72	0.6816	มาก

3.5 ปัจจัยที่ 5

ปัจจัยด้านรูปลักษณ์ ประกอบด้วยปัจจัยทั้งหมด 8 ปัจจัย ซึ่งมีค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.723 - 0.796 $\bar{X} = 3.69$ $SD = 0.6361$ มีค่า Eigenvalues เท่ากับ 3.218 สามารถอธิบายความแปรปรวนร้อยละ 8.436 ประกอบด้วย ความเก่าแก่ของศาลเจ้าพ่อเสือ ความสง่างามของเจ้าพ่อเสือ เห็นรูปลักษณ์สวยงามของศาลเจ้าพ่อเสือ ความศรัทธาในครอบครัว เพื่อสืบทอดประเพณีของบรรพบุรุษ ความสะอาดของสถานที่ จำนวนเทพเจ้าที่ตั้งอยู่ในศาลเจ้าพ่อเสือ และความเชื่อด้านเมตตามหานิยม นั่นคือ การมีความเก่าแก่ของศาลเจ้าพ่อเสือ และรูปลักษณ์ที่สวยงามของศาลเจ้าพ่อเสือ ให้ความสำคัญระดับมาก รายละเอียดดังตารางที่ 30

ตารางที่ 30 ค่า Factor Loading ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายระดับการให้ความสำคัญในการพิจารณาปัจจัยด้านรูปลักษณ์

ปัจจัย	Factor Loading	Mean	S.D.	ระดับความสำคัญ
ปัจจัยด้านรูปลักษณ์ (Eigenvalues=3.218 และ %Variance=8.436)				
ความเก่าแก่ของศาลเจ้าพ่อเสือ	0.779	3.53	0.9265	มาก
ความสง่างามของเจ้าพ่อเสือ	0.704	3.66	0.7510	มาก
เห็นรูปลักษณ์สวยงามของศาลเจ้าพ่อเสือ	0.780	3.69	0.8651	มาก
ความศรัทธาในครอบครัว	0.723	3.93	0.8027	มาก
เพื่อสืบทอดประเพณีของบรรพบุรุษ	0.774	3.75	0.9028	มาก
ความสะอาดของสถานที่	0.763	3.55	1.0282	มาก
จำนวนเทพเจ้าที่ตั้งอยู่ในศาลเจ้าพ่อเสือ	0.796	3.80	0.8566	มาก
ความเชื่อด้านเมตตามหานิยม	0.724	3.65	0.9210	มาก
รวม		3.69	0.6361	มาก

3.6 ปัจจัยที่ 6

ปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย ประกอบด้วยปัจจัยทั้งหมด 5 ปัจจัย ซึ่งมีค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.714 - 0.765 $\bar{X} = 3.84$ $SD = 0.5835$ มีค่า Eigenvalues เท่ากับ 2.905 สามารถอธิบายความแปรปรวนร้อยละ 7.811 ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ความสะดวกสบายในการเดินทาง ค่าใช้จ่ายในการจอดรถ ค่าใช้จ่ายในการบูชา และค่าใช้จ่ายในการเช่าของบูชา นั่นคือ ความสะดวกสบายในการเดินทางมาศาลเจ้าพ่อเสือ ให้ความสำคัญระดับมาก รายละเอียดดังตารางที่ 31

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 31 ค่า Factor Loading ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายระดับการให้ความสำคัญในการพิจารณาปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย

ปัจจัย	Factor Loading	Mean	S.D.	ระดับความสำคัญ
ปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย (Eigenvalues=2.905 และ %Variance=7.811)				
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	0.765	3.90	0.7500	มาก
ความสะดวกสบายในการเดินทาง	0.754	3.97	0.6689	มาก
ค่าใช้จ่ายในการจอดรถ	0.714	3.42	0.9418	มาก
ค่าใช้จ่ายในการบูชา	0.745	3.85	0.9293	มาก
ค่าใช้จ่ายในการเช่าของบูชา	0.722	4.09	0.8182	มาก
รวม		3.84	0.5835	มาก

3.7 ปัจจัยที่ 7

ปัจจัยด้านผู้ที่มาใช้บริการ ประกอบด้วยปัจจัยทั้งหมด 3 ปัจจัย ซึ่งมีค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.701 - 0.782 $\bar{X} = 3.80$ $SD = 0.7458$ มีค่า Eigenvalues เท่ากับ 2.611 สามารถอธิบายความแปรปรวนร้อยละ 7.222 ประกอบด้วย จำนวนร้านขายของ จำนวนผู้คนที่ไปบูชา และจำนวนคนที่มาแก้บน นั่นคือ จำนวนผู้ที่บูชาศาลเจ้าพ่อเสือ ให้ความสำคัญระดับมาก รายละเอียดดังตารางที่ 32

ตารางที่ 32 ค่า Factor Loading ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายระดับการให้ความสำคัญในการพิจารณาปัจจัยด้านผู้ที่มาใช้บริการ

ปัจจัย	Factor Loading	Mean	S.D.	ระดับความสำคัญ
ปัจจัยด้านผู้ที่มาใช้บริการ (Eigenvalues=2.611 และ %Variance=7.222)				
จำนวนร้านขายของ	0.782	3.92	0.8221	มาก
จำนวนผู้คนที่ไปบูชา	0.704	3.65	0.8958	มาก
จำนวนคนที่มาแก้บน	0.701	3.72	0.9669	มาก
รวม		3.80	0.7458	มาก

3.8 ปัจจัยที่ 8

ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง ประกอบด้วยปัจจัยทั้งหมด 3 ปัจจัย ซึ่งมีค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.716 - 0.806 $\bar{X} = 2.99$ $SD = 0.9868$ มีค่า Eigenvalues เท่ากับ 2.578 สามารถอธิบายความแปรปรวนร้อยละ 7.156 ประกอบด้วย โกลัที่พักอาศัย อยู่ในละแวกสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ และเมื่อเดินทางผ่านไปศาลเจ้าพ่อเสือ นั่นคือ สถานที่อยู่อาศัยของผู้ที่บูชา ให้ความสำคัญระดับปานกลาง รายละเอียดดังตารางที่ 33

ตารางที่ 33 ค่า Factor Loading ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายระดับการให้ความสำคัญในการพิจารณาปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง

ปัจจัย	Factor Loading	Mean	S.D.	ระดับความสำคัญ
ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง	(Eigenvalues=2.578 และ %Variance=7.156)			
โกลัที่พักอาศัย	0.806	2.90	1.2106	ปานกลาง
อยู่ในละแวกสถานที่ศักดิ์สิทธิ์	0.792	2.83	1.3401	ปานกลาง
เมื่อเดินทางผ่านไปศาลเจ้าพ่อเสือ	0.716	3.24	1.0235	ปานกลาง
รวม		2.99	0.9868	ปานกลาง

3.9 ปัจจัยที่ 9

ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวก ประกอบด้วยปัจจัยทั้งหมด 3 ปัจจัย ซึ่งมีค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.748 - 0.829 $\bar{X} = 3.25$ $SD = 0.7750$ มีค่า Eigenvalues เท่ากับ 1.871 สามารถอธิบายความแปรปรวนร้อยละ 5.743 ประกอบด้วย ความสะดวกในการหาเครื่องเส้นบูชา ความสะดวกในการเรียกกรวด โดยสาร และความสะดวกในการหาที่จอดรถ นั่นคือ ความสะดวกสบายในการบูชา ให้ความสำคัญระดับปานกลาง รายละเอียดดังตารางที่ 34

ตารางที่ 34 ค่า Factor Loading ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายระดับการให้ความสำคัญในการพิจารณาปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวก

ปัจจัย	Factor Loading	Mean	S.D.	ระดับความสำคัญ
ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวก (Eigenvalues=1.871 และ %Variance=5.743)				
ความสะดวกในการหาเครื่องเล่นบูชา	0.748	3.69	0.9022	มาก
ความสะดวกในการเรียกรถโดยสาร	0.829	3.17	0.9648	ปานกลาง
ความสะดวกในการหาที่จอดรถ	0.790	2.90	1.1024	ปานกลาง
รวม		3.25	0.7750	ปานกลาง

3.10 ปัจจัยที่ 10

ปัจจัยด้านความศักดิ์สิทธิ์ ประกอบด้วยปัจจัยทั้งหมด 3 ปัจจัย ซึ่งมีค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.724 - 0.804 $\bar{X} = 3.86$ $SD = 1.1660$ มีค่า Eigenvalues เท่ากับ 1.299 สามารถอธิบายความแปรปรวนร้อยละ 4.598 ประกอบด้วย การป้องกันสิ่งอัปมงคล คลี่คลายปัญหาชีวิต และคุ้มครองป้องกันภัย นั่นคือ สิ่งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ ให้มีความสำคัญระดับปานกลาง รายละเอียดดังตารางที่ 35

ตารางที่ 35 ค่า Factor Loading ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายระดับการให้ความสำคัญในการพิจารณาปัจจัยด้านความศักดิ์สิทธิ์

ปัจจัย	Factor Loading	Mean	S.D.	ระดับความสำคัญ
ปัจจัยด้านความศักดิ์สิทธิ์ (Eigenvalues=1.299 และ %Variance=4.598)				
การป้องกันสิ่งอัปมงคล	0.794	4.18	2.9625	มาก
คลี่คลายปัญหาชีวิต	0.724	3.50	0.8255	ปานกลาง
คุ้มครองป้องกันภัย	0.804	3.84	0.7198	มาก
รวม		3.86	1.1660	มาก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมและปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของบุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจ ในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของผู้มาบูชาศาลเจ้าพ่อเสือเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของผู้มาบูชาศาลเจ้าพ่อเสือเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้บูชาศาลเจ้าพ่อเสือ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมและปัจจัยที่มีต่อการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ จำนวน 300 คน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลจากการสำรวจข้อมูลจะใช้ในการวิเคราะห์และแสดงผลการวิจัยเป็นค่าความถี่ ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัย 3 ตอน คือ 1) ลักษณะประชากรศาสตร์ 2) พฤติกรรมการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ 3) การวิเคราะห์ปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของบุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจในเขตพระนครกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปได้ดังนี้

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะประชากร

ผู้มาบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60.00) มีอายุต่ำกว่า 20 ปี (ร้อยละ 44.00) อาชีพนักเรียน นักศึกษา (ร้อยละ 43.00) รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 4,000 บาท (ร้อยละ 42.00) วันที่สะดวกในการเดินทางวันเสาร์และอาทิตย์ (ร้อยละ 63.00) มีการเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว (ร้อยละ 46.00) ภูมิลำเนาภาคกลาง (ร้อยละ 69.00) ที่พักอาศัยบ้านส่วนตัว (ร้อยละ 62.00) มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 66.30) สถานภาพโสด (ร้อยละ 59.70) ศาสนาพุทธและนับถือ (ร้อยละ 99.00)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการทำศลยกรรม

พฤติกรรมกรรมการนุชาศาลเจ้าพ่อเสือ ผู้บูชาส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อความเป็นสิริมงคล (ร้อยละ 69.00) มาเพื่อบูชาปีละครั้ง (ร้อยละ 41.00) สิ่งที่น่ามาบูชาดอกไม้/พวงมาลัย (ร้อยละ 78.60) เป็นการขอพรเรื่องครอบครัว(ร้อยละ 64.30) รับรู้ประวัติศาสตร์ของศาลเจ้าพ่อเสือมาจากครอบครัว (ร้อยละ 38.00) ได้รับอิทธิพลการนุชาศาลเจ้าพ่อเสือมาจากครอบครัว (ร้อยละ 40.30) นึกถึงศาลเจ้าพ่อเสือในความศักดิ์สิทธิ์ (ร้อยละ 62.00) ของสะสมที่เกี่ยวกับเจ้าพ่อเสือในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ (ร้อยละ 29.30) ไปเคารพศาลเจ้าพ่อเสือเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต (ร้อยละ 48.70) มีความเชื่อเกี่ยวกับศาลเจ้าพ่อเสือในการเป็นเทพแห่งความสำเร็จ(ร้อยละ 40.30) และไปบูชาศาลเจ้าพ่อเสือเมื่อทุกข์ร้อนใจ (ร้อยละ 34.30)

ตอนที่ 3 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการนุชาศาลเจ้าพ่อเสือของบุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร พบว่า สามารถวิเคราะห์ปัจจัยดังกล่าวแล้วแบ่งออกได้เป็น 10 ปัจจัย ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก ด้านความเชื่อ ด้านความเคารพนับถือ ด้านชื่อเสียงของศาลเจ้าพ่อเสือ ด้านรูปลักษณ์ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านผู้ที่มาใช้บริการ ด้านสถานที่ตั้ง ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านความศักดิ์สิทธิ์ อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 84.906 โดยมีรายละเอียดปัจจัย ค่า Factor Loading ค่าเฉลี่ย ส่ายเบียงบนมาตรฐาน และระดับความสำคัญของปัจจัยทั้ง 10 ปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยที่ 1 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก ประกอบด้วยปัจจัยทั้งหมด 8 ปัจจัย ซึ่งมีค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.718 - 0.835 $\bar{X} = 3.34$ $SD = 0.8134$ มีค่า Eigenvalues เท่ากับ 6.453 สามารถอธิบายความแปรปรวนร้อยละ 14.905 ประกอบด้วย มีที่จอดรถเพียงพอ ทักษิณภาพรอบๆ ศาลเจ้าพ่อเสือ ความร่มรื่นของสถานที่ตั้ง ใกล้กับสถานที่บูชาอื่นๆ จำนวนร้านค้าที่ให้บริการ อาหารเครื่องดื่ม ป้ายแนะนำข้อมูล สถานที่ให้นั่งพักผ่อนและจำนวนร้านค้าที่ให้บริการ ดอกไม้ รูปเทียน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมในระดับปานกลาง แต่จุดที่สำคัญ คือ สภาพอากาศ เช่น ฝนตก แดดออก ดังนั้น ควรมีการปรับปรุงทัศนียภาพรอบๆ ศาลเจ้าพ่อเสือให้มีความสะดวกในการเดินทางมาสักการะบูชา มีความสวยงามและร่มรื่น รวมไปถึงการจัดอุปกรณ์ที่ใช้ในการไหว้บูชาศาลเจ้าพ่อเสือให้เหมาะสม

ปัจจัยที่ 2 ปัจจัยด้านความเชื่อ ประกอบด้วยปัจจัยทั้งหมด 4 ปัจจัย ซึ่งมีค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.716 - 0.751 $\bar{X} = 3.69$ $SD = 0.6943$ มีค่า Eigenvalues เท่ากับ 4.566 สามารถอธิบายความแปรปรวนร้อยละ 11.131 ประกอบด้วย ทำให้ฐานะทางการเงินดีขึ้น ช่วยให้มีสมาธิ

ทางการเรียนมากขึ้น ช่วยทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิต และช่วยแก้ปัญหา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับความเชื่อระดับมาก เพราะเชื่อว่าการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือจะทำให้มีความสำเร็จในอาชีพต่างๆ ทำให้ใช้ชีวิตราบรื่นและมีความสุข นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมการไหว้พระ และเป็นสิ่งที่นำไปสู่การบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์อื่น ๆ ต่อไป

ปัจจัยที่ 3 ปัจจัยด้านความเคารพนับถือ ประกอบด้วยปัจจัยทั้งหมด 4 ปัจจัย ซึ่งมีค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.713 - 0.798 $\bar{X} = 3.87$ SD = 0.6589 มีค่า Eigenvalues เท่ากับ 3.665 สามารถอธิบายความแปรปรวนร้อยละ 9.335 ประกอบด้วย ความศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าพ่อเสือ ช่วยให้การดำเนินชีวิตดีขึ้น ความคาดหวังในสิ่งที่จะได้รับจากการขอพรและมีความศรัทธาต่อเจ้าพ่อเสือ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับความเคารพนับถือในระดับมาก เนื่องจากเจ้าพ่อเสือเป็นที่รู้จักกันในเรื่องของความศักดิ์สิทธิ์ การป้องกันภัยอันตรายต่างๆ และยอมรับในสังคมจึงทำให้บุคคลทั่วไปให้ความเคารพนับถือกันเป็นจำนวนมาก

ปัจจัยที่ 4 ปัจจัยด้านชื่อเสียงของศาลเจ้าพ่อเสือ ประกอบด้วยปัจจัยทั้งหมด 5 ปัจจัย ซึ่งมีค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.725 - 0.805 $\bar{X} = 3.72$ SD = 0.6816 มีค่า Eigenvalues เท่ากับ 3.287 สามารถอธิบายความแปรปรวนร้อยละ 8.574 ประกอบด้วย ตำนานของเจ้าพ่อเสือ มีประวัติที่น่าเชื่อถือ การยอมรับจากคนในสังคม ความน่าเชื่อถือจากผู้บอกต่อ และความศักดิ์สิทธิ์ของเครื่องรางของขลัง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับชื่อเสียงของศาลเจ้าพ่อเสือในระดับมาก เนื่องจากเจ้าพ่อเสือได้มีประวัติเล่าขานมาแต่ช้านานในเรื่องของความศักดิ์สิทธิ์ ผู้บูชาได้เล็งเห็นถึงความศักดิ์สิทธิ์และความมีชื่อเสียงของศาลเจ้าพ่อเสือทำให้ผู้คนมาสักการะบูชาจนถึงทุกวันนี้

ปัจจัยที่ 5 ปัจจัยด้านรูปลักษณะ ประกอบด้วยปัจจัยทั้งหมด 8 ปัจจัย ซึ่งมีค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.723 - 0.796 $\bar{X} = 3.69$ SD = 0.6361 มีค่า Eigenvalues เท่ากับ 3.218 สามารถอธิบายความแปรปรวนร้อยละ 8.436 ประกอบด้วย ความเก่าแก่ของศาลเจ้าพ่อเสือ ความสง่างามของเจ้าพ่อเสือ เห็นรูปลักษณะสวยงามของศาลเจ้าพ่อเสือ ความศรัทธาในครอบครัว เพื่อสืบทอดประเพณีของบรรพบุรุษ ความสะอาดของสถานที่ จำนวนเทพเจ้าที่ตั้งอยู่ในศาลเจ้าพ่อเสือ และความเชื่อด้านเมตตามหานิยม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับรูปลักษณะในระดับมาก เพราะการมีความเก่าแก่ของศาลเจ้าพ่อเสือและการมีรูปลักษณะที่สวยงามของศาลเจ้าพ่อเสือ เป็นสิ่งที่ดึงดูดให้ผู้คนส่วนใหญ่สนใจในการสักการะบูชา

ปัจจัยที่ 6 ปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย ประกอบด้วยปัจจัยทั้งหมด 5 ปัจจัย ซึ่งมีค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.714 - 0.765 $\bar{X} = 3.84$ SD = 0.5835 มีค่า Eigenvalues เท่ากับ 2.905 สามารถอธิบายความแปรปรวนร้อยละ 7.811 ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ความสะดวกสบายใน

การเดินทาง ค่าใช้จ่ายในการจอดรถ ค่าใช้จ่ายในการบูชา และค่าใช้จ่ายในการเช่าของบูชา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับค่าใช้จ่ายในระดับมาก เนื่องจากความสะดวกสบายในการเดินทางมาสักการะบูชาศาลเจ้าพ่อเสือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ ดังนั้น จึงควรมีการปรับปรุงในเรื่องของที่จอดรถให้เหมาะสมเพียงพอต่อผู้ที่มาสักการะบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ

ปัจจัยที่ 7 ปัจจัยด้านผู้ที่มาใช้บริการ ประกอบด้วยปัจจัยทั้งหมด 3 ปัจจัย ซึ่งมีค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.701 - 0.782 $\bar{X} = 3.80$ SD = 0.7458 มีค่า Eigenvalues เท่ากับ 2.611 สามารถอธิบายความแปรปรวนร้อยละ 7.222 ประกอบด้วย จำนวนร้านขายของ จำนวนผู้คนที่ไปบูชา และจำนวนคนที่มาแก้บน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับผู้ที่มาใช้บริการในระดับมาก เพราะการมีร้านค้าขายของจำนวนมากเพียงพอต่อผู้ที่มาสักการะบูชา เป็นการดึงดูดให้มีผู้ที่มาสักการะบูชาจำนวนมาก

ปัจจัยที่ 8 ปัจจัยด้านสถานที่ตั้ง ประกอบด้วยปัจจัยทั้งหมด 3 ปัจจัย ซึ่งมีค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.716 - 0.806 $\bar{X} = 2.99$ SD = 0.9868 มีค่า Eigenvalues เท่ากับ 2.578 สามารถอธิบายความแปรปรวนร้อยละ 7.156 ประกอบด้วย ใกล้ที่พิกาศัย อยู่ในละแวกสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ และเมื่อเดินทางผ่านไปศาลเจ้าพ่อเสือ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับสถานที่ตั้งในระดับปานกลาง เพราะการมีที่ตั้งที่ดีและเหมาะสมทำให้มีความสะดวกในการเดินทางมาสักการะบูชา

ปัจจัยที่ 9 ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวก ประกอบด้วยปัจจัยทั้งหมด 3 ปัจจัย ซึ่งมีค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.748 - 0.829 $\bar{X} = 3.25$ SD = 0.7750 มีค่า Eigenvalues เท่ากับ 1.871 สามารถอธิบายความแปรปรวนร้อยละ 5.743 ประกอบด้วย ความสะดวกในการหาเครื่องเล่นบูชา ความสะดวกในการเรียกกรดโดยสาร และความสะดวกในการหาที่จอดรถ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการอำนวยความสะดวกในระดับปานกลาง ดังนั้น ควรมีการปรับปรุงความสะดวกในการหาเครื่องเล่นบูชา ความสะดวกในการเรียกกรดโดยสาร และความสะดวกในการหาที่จอดรถ ให้มีความสะดวกแก่ผู้ที่มาสักการะบูชา

ปัจจัยที่ 10 ปัจจัยด้านความศักดิ์สิทธิ์ ประกอบด้วยปัจจัยทั้งหมด 3 ปัจจัย ซึ่งมีค่า Factor Loading ตั้งแต่ 0.724 - 0.804 $\bar{X} = 3.86$ SD = 1.1660 มีค่า Eigenvalues เท่ากับ 1.299 สามารถอธิบายความแปรปรวนร้อยละ 4.598 ประกอบด้วย การป้องกันสิ่งอัปมงคล คลี่คลายปัญหาชีวิต และคุ้มครองป้องกันภัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์ในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้บูชามีความเชื่อว่าเมื่อบูชาศาลเจ้าพ่อเสือแล้วรู้สึกสบายใจ รวมไปถึงเรื่องของการขอพรและบนบานศาลกล่าว เพราะมีความเชื่อว่าเจ้าพ่อเสือเป็นเทพแห่งความสำเร็จ เป็นเทพแห่งความกตัญญูและเป็นเทพแห่งการขจัดอุปสรรค ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความสำเร็จที่เกิดขึ้น

นั้นส่งผลให้เกิดความคิดที่ว่าความสำเร็จที่ได้มานั้นมีผลมาจากการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ อย่างไรก็ตามไม่ควรเชื่อในเรื่องที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้จนมากเกินไป เนื่องจากความเชื่อที่มากเกินไปนั้นอาจถูกมองเป็นความมกมายไปได้ ดังนั้นควรทำให้การนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นสิ่งที่ใช้ยึดเหนี่ยวจิตใจเท่านั้นไม่ใช่เป็นสิ่งที่นำมาใช้ในการกำหนดจุดหมายหรือความสำเร็จในชีวิต

อภิปรายผลการวิจัย

การบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุต่ำกว่า 20 ปี อาชีพนักเรียน/นักศึกษา รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 4,000 บาท วันที่สะดวกในการเดินทางวันเสาร์และอาทิตย์ มีการเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว ที่ตั้งภูมิลำเนาภาคกลาง ที่พักอาศัยบ้านส่วนตัว มีการศึกษาดำรงปริญญาตรี สถานภาพโสด และนับถือศาสนาพุทธ มีพฤติกรรมกรรมการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ ผู้บูชาส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อความเป็นสิริมงคล มาเพื่อบูชาปีละครั้ง สิ่งที่นำมาบูชาดอกไม้/พวงมาลัย เป็นการขอพรเรื่องครอบครัว รับรู้ประวัติศาสตร์ของศาลเจ้าพ่อเสือมาจากครอบครัว ได้รับอิทธิพลการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือมาจากครอบครัว นึกถึงศาลเจ้าพ่อเสือในความศักดิ์สิทธิ์ ของสะสมที่เกี่ยวข้องเจ้าพ่อเสือในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ไปเคารพศาลเจ้าพ่อเสือเพื่อความเป็นสิริมงคล

จากการค้นหาปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ พบว่ามี 10 ปัจจัย โดยที่ปัจจัยด้านความเคารพนับถือ ปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย ปัจจัยด้านความศักดิ์สิทธิ์ เป็นปัจจัยที่มีกลุ่มผู้บูชาให้ความสำคัญมงคลแก่ชีวิต มีความเชื่อเกี่ยวกับศาลเจ้าพ่อเสือในการเป็นเทพแห่งความสำเร็จและไปบูชาศาลเจ้าพ่อเสือเมื่อทุกครั้งร้อนใจ ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของประสพชัย พสุนนท์ และกาญจนา วิสูตรสกุลศักดิ์ (2553) ได้ค้นพบว่า ปัจจัยและพฤติกรรมการเข้าบูชาหลวงปู่ทวด วัดห้วยมงคล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ปัจจัยทั้ง 3 ด้านเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ดังนั้น ด้านความเคารพนับถือต้องมีความน่าเชื่อถือ เพื่อให้เกิดความศรัทธาในการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพื่อเป็นที่พึ่งทางจิตใจและช่วยคุ้มครองป้องกันภัย ด้านสถานที่ต้องมีความสะดวกสบายในการเดินทาง สถานที่จะต้องมีความปลอดภัย และด้านทางกายภาพ มีการให้คำแนะนำ/อธิบาย ในเรื่องของประวัติความเป็นมา ความศักดิ์สิทธิ์จากผู้ที่มีความรู้ ให้แก่ผู้ที่มาสักการะบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ด้านราคามีความสอดคล้องกับผลวิจัยของ ประสพชัย พสุนนท์ นพวรรณ จันทรศรี นรมน เจริญพร และปราณี กาญจนวิสุทธิ์ พบว่า ลูกค้าควรดงกับเขียนเต่าเข่าดงเพราะความศรัทธา ดังนั้นควมมีการสร้างความน่าเชื่อถือก่อให้เกิดความเลื่อมใสและเกิดความศรัทธา แก่ผู้เข้าผู้ขาในด้านความนิยมเป็นที่พึ่งทางจิตใจ/ยึดเหนี่ยวจิตใจ ด้านบุคคลได้สอดคล้องกับวิจัยของ ประสพชัย พสุนนท์ นภนัทย์ หอมสุต ณิชฐา แสงสุขเยี่ยม วารีพร วีระนรพานิช และวิชุดา มานันต์ พบว่า การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของผู้ประกอบการร้านค้าปลีก ในเขตอำเภอเมือง จังหวัด

ราชบุรี ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่เพื่อให้ความรู้ และมีธรรมาศยดี มีความเต็มใจในการให้ข้อมูล ดังนั้น ควรมีการสร้างความศรัทธาในการบูชาเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จากปัจจัยด้านต่างๆส่งผลให้การบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ได้รับความนิยม เนื่องจากสังคมไทยมีความเชื่อทางด้านการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และก่อให้เกิดความมั่นคงทางจิตใจ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เน้นการศึกษาในเรื่อง พฤติกรรมและปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือของบุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ซึ่งในการศึกษาครั้งต่อไป ผู้ทำวิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรนำปัจจัยที่ได้ไปทดสอบกับกลุ่มประชากรอื่น เช่น วิทยาลัยนาฏศิลป์ เพื่อทำการเปรียบเทียบความสอดคล้องของปัจจัยที่ได้จากการวิจัยกับประชากรกลุ่มอื่นๆ
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องของเทพเจ้าองค์อื่นๆ เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับ พระศิวนะ พระพรหม พระสุรัสวดี ด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยและจัดกลุ่มผู้ที่มีความศรัทธา
3. ควรนำมิติทางวิทยาศาสตร์มาอธิบายเสริมเพื่อความรอบคอบของงานวิจัย และเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้ที่จะบูชาว่าจะเลือกบูชาหรือไม่
4. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความเชื่อที่มีต่อเทพเจ้าองค์อื่นๆ ว่ามีความสอดคล้องกับพฤติกรรมการบูชาของศาลเจ้าพ่อเสือหรือไม่

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

บรรณานุกรม

- กัลยา วานิชย์บัญชา. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. การส่งเสริมการท่องเที่ยวใน กทม. : การไหว้พระ 9 วัด [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 21 มีนาคม 2554. เข้าถึงได้จาก <http://www.dhammathai.org/watthai/wat9wat.php>
- กิ่งแก้ว เพ็ชรราช. คติชนวิทยา. อุดรดิตต์ : โอเดียนสโตร์, 2542.
- กิ่งแก้ว อรรถากร. คติชนวิทยา. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2519.
- จันทร์ศรี นิตยฤกษ์. การเขียนสร้างสรรค์. ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครุชนบุรี, 2525.
- จารุวรรณ ธรรมวัตร. คติชาวบ้าน. กรุงเทพมหานคร : อักษรวัฒนา, 2521.
- จำรูญ วงศ์กระจ่าง. “ความเชื่อเกี่ยวกับการแสดงหนังตะลุงในจังหวัดสงขลา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกไทยศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาควิชา, 2539.
- จิราภรณ์ ภัทราภาณุภัทร. สถานภาพการศึกษาเรื่องคติความเชื่อไทย. กรุงเทพมหานคร:โอเดียน สโตร์, 2528.
- จุรี จุลละเกษ. มานุษยวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2514.
- นัตยาพร เสมอใจ และจิตตินันท์ วารินิช. หลักการตลาด. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2551.
- เฉลิมรัฐ ขนอม. “ความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับเจ้าแม่กวนอิมของชาวไทยเชื้อสายจีนใน เขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ไทยคดีศึกษา) มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2544.
- ชуда จิตพิทักษ์. พฤติกรรมศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สารมวลชน, 2525.
- दनัย ไชโยธา. มนุษย์กับอารยธรรมในเอเชียใต้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2538.
- ทัศนีย์ ทานตวนิช. คติชาวบ้าน. ชลบุรี : อักษรวัฒนา, 2523.
- ธวัช ปุณโณทก. วัฒนธรรมพื้นบ้าน. กรุงเทพมหานคร : วิทยพัฒน์, 2528.
- นิคม วงเวียน. “รายงานการวิจัยเรื่องวัฒนธรรมสวย(กุย) ด้านความเชื่อในจังหวัดสุรินทร์.” สุรินทร์ : รายงานการวิจัยวิทยาลัยครูสุรินทร์, 2526.
- บุปผา ทวีสุข. คติชาวบ้าน. พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2520.

- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. พฤติกรรมศาสตร์พฤติกรรมสุขภาพและสุขศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
เจ้าพระยาระบบการพิมพ์, 2532.
- ประสพชัย พสุนนท์. สถิติธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ท้อป พับลิชชิง, 2553.
- ประสพชัย พสุนนท์, ณัฐฐา แสงสุขเอี่ยม และคณะ. “การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบูชาสิ่ง
ศักดิ์สิทธิ์ของ ผู้ประกอบการร้านค้าปลีกในเขต อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี.” การ
ประชุมวิชาการระดับชาติด้านการบริหารและการจัดการ วิจัยครั้งที่ 2 ธรรมะกับ
นักวิชาการ. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2,2 (พฤษภาคม 2553) : 1151 – 1163.
- ประสพชัย พสุนนท์ และกาญจนา วิสูตรสกุลศักดิ์. “ปัจจัยและพฤติกรรมการเข้าบูชาหลวงปู่ทวด
ณ วัดห้วยมงคล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.” มหาวิทยาลัยศิลปากร. เพชรบุรี, 2553.
- ประสพชัย พสุนนท์ และกานติมา วิริยวุฒิไกร. “ปัจจัยและพฤติกรรมการบูชาพระพิฆเนศวรของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี.” วารสารศรีนครินทร์
วิโรฒวิจัยและพัฒนา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 3(6) : 27 – 38.
- ประสาธ อิศรปริดา. จิตวิทยาการเรียนรู้กับการสอน. กรุงเทพมหานคร : กราฟิการ์, 2523.
- ประสิทธิ์ ทองอ่อน. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน. กรุงเทพมหานคร : เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น,
2542.
- ผาสุก มุทเมธา. คติชาวบ้านกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2535.
- พ.สุวรรณ [นามแฝง]. หนังสือไหว้เจ้าเสริมดวงชะตา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บ้านมงคล,
2553.
- พระยาอนุমানราชชน. พจนานุกรมเขมร-ไทย เล่ม 3 พ-ร. กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์น
การพิมพ์, 2523.
- กัญญา จิตธรรม. ความเชื่อคตินาบ้านอันดับ 5. สงขลา : มงคลการพิมพ์, 2522.
- ภูมิจิต เรื่องเศษ. คตินาวิทยา. บุรีรัมย์ : โอเดียนสโตร์, 2542.
- มณี พยอมยงค์. วัฒนธรรมล้านนาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2529.
- ราม วัชรประดิษฐ์. เบญจภาคี. กรุงเทพมหานคร : คณะศพร, 2553.
- เรียม ศรีทอง. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน. กรุงเทพมหานคร : เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น, 2542.
- วิระวัชร ปิ่นเจียน. คตินาวิทยา. ราชบุรี : พัฒนาศึกษา, 2542.
- ศิริชัย ทรวงแสง. “ความเชื่อในเรื่องโหราศาสตร์กับพฤติกรรมการค้าเนินธุรกิจ : กรณีศึกษากลุ่ม
นักธุรกิจของหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่.” การค้นคว้าแบบอิสระ ศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
2548.

สถาพร ศรีสัจจ์. “การประสมประสานทางสังคม-วัฒนธรรมไทยพุทธ และไทยมุสลิมที่ปรากฏ
ในการเล่นลื้อแห่งของอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2533.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. การปรับพฤติกรรม. กรุงเทพมหานคร : ทิพย์วิสุทธิ, 2526.

สมรรถน์ พันธุ์เจริญ. พื้นฐานวรรณคดีไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บริษัทพัฒนาคุณภาพ
วิชาการ, 2542.

สรชัย พิศารบุตร, เสาวรส ใหญ่สว่าง และปรีชา อัสวเดชาบุตร. การสร้างและประมวลผลข้อมูล
จากแบบสอบถาม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : วิทยพัฒน์, 2549.

สุชา จันทน์เอม. จิตวิทยาเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2536.

สุชาดา กิระนันท์. ทฤษฎีและวิธีการสำรวจตัวอย่าง. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2538.

สุดาวรรณ ชันชมิตร. “พฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในภาคกลาง.” วิทยานิพนธ์บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. โครงสร้างและพลวัตวัฒนธรรมภาคใต้กับการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2544.

สุนทร โคมิน และสนิท สัมกรการ. ค่านิยมและระบบค่านิยมไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช, 2539.

สุนันท์ อุดมเวช. วรรณกรรมไทยทรงดำ. สำนักพิมพ์มติชน, 2528.

เสถียร พันธรังษี. ศาสนาเปรียบเทียบ. กรุงเทพมหานคร : แพร่พิทยา, 2521.

แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย. วัฒนธรรมในสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

โสภา ชูพิกุลชัย. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

หม่อมเจ้าหญิงพูนพิศมัย ดิศกุล. คติความเชื่อจากวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
มติชน, 2545.

อมรรัตน์ จันท์เพ็ญสว่าง. จิตวิทยาศาสนา : ถาม-ตอบ ปัญหาจิตวิทยาศาสนา & ความเชื่อและ
ความจริง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สุตรไพศาล, 2543.

Comrey A.L., H.B. Lee. A first course in factor analysis. 2nd ed. Hillisdale. Lawrence Erlbaum
Associates, New Jersey, 1992.

Yamane T. Statistics : An introductory analysis. New York : Harper and Row, 1967.

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม
การวิเคราะห์ปัจจัยการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ

แบบสอบถามนี้ เป็นการสอบถามเพื่อเป็นข้อมูลไปประกอบการศึกษาของนักศึกษา
ปริญญาตรี หลักสูตร ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจทั่วไป มหาวิทยาลัยศิลปากร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง	
------------------------------	-------------------------------	--
2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 20 ปี	☐ 20-30 ปี	☐ 30-40 ปี
☐ 40-50 ปี	☐ 50 ปีขึ้นไป	
3. อาชีพ

☐ ค้าขาย	☐ ข้าราชการ	☐ รัฐวิสาหกิจ
☐ พนักงาน	☐ เกษตรกร	☐ นักเรียน/นักศึกษา
☐ อื่นๆ		
4. รายได้ต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 4,000 บาท	☐ 4,001-9,000 บาท	☐ 9,001-15,000 บาท
☐ 15,001-30,000 บาท	☐ 30,001-45,000 บาท	☐ 45,001 บาทขึ้นไป
5. วันที่สะดวกในการเดินทาง

☐ วันจันทร์-วันศุกร์	☐ วันเสาร์และอาทิตย์	☐ วันหยุดนักขัตฤกษ์
---	---	--
6. การเดินทาง

☐ รถยนต์ส่วนตัว	☐ รถมอเตอร์ไซด์	☐ รถประจำทาง
☐ รถรับจ้าง	☐ เรือโดยสาร	☐ รถจักรยาน
☐ เดิน	☐ อื่นๆ.....	

7. ภูมิภาค
 ( ) ภาคเหนือ ( ) ภาคกลาง ( ) ภาคตะวันออก
 ( ) ภาคตะวันตก ( ) ภาคใต้
8. ที่พักอาศัย
 ( ) บ้านส่วนตัว ( ) อพาร์ทเมนต์/คอนโด ( ) บ้านเช่า
 ( ) หอพัก ( ) อื่นๆ
9. ระดับการศึกษา
 ( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี ( ) ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ( ) สูงกว่าปริญญาตรี
10. สถานภาพสมรส
 ( ) โสด ( ) สมรส/อยู่ด้วยกัน ( ) หม้าย/หย่าร้าง
 ( ) แยกกันอยู่
11. การนับถือศาสนา
 ( ) ศาสนาพุทธ ( ) ศาสนาคริสต์ ( ) ศาสนาอิสลาม
 ( ) ศาสนาฮินดู ( ) อื่นๆ.....

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการบูชาเจ้าพ่อเสือ

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. วัตถุประสงค์ในการบูชาเจ้าพ่อเสือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ( ) ต้องการหาสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ ( ) บูชาตามค่านิยม
 ( ) เชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าพ่อเสือ ( ) เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีประวัติมาช้านาน
 ( ) เพื่อความเป็นสิริมงคลต่อชีวิต ( ) บูชาตามที่บ้าน
 ( ) บูชาเพื่อนำมาทำงาน ( ) บูชาเพื่อนำมาเรียน
 ( ) บูชาเพื่อให้สมหวังในความรัก ( ) อื่นๆ.....
2. จำนวนครั้งในการมาบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ
 ( ) ทุกวัน ( ) วันเว้นวัน ( ) 2-3 วัน/ครั้ง
 ( ) อาทิตย์ละครั้ง ( ) สองอาทิตย์ครั้ง ( ) เดือนละครั้ง
 ( ) ปีละครั้ง ( ) อื่นๆ.....
3. สิ่งที่ท่านนำมาบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ( ) ดอกไม้/พวงมาลัย ( ) น้ำสะอาด ( ) หมูสามชั้น
 ( ) ไฉ่สัด ( ) ข้าวเหนียวหวาน ( ) กระดาษเงินกระดาษทอง
 ( ) น้ำมันพืช ( ) อื่นๆ.....

4. ท่านเคยบนบานกับศาลเจ้าพ่อเสือหรือไม่
- ( ) เคย (ไปตอบข้อ 4.1- 4.2) ( ) ไม่เคย (ไปตอบข้อ5)
- 4.1 ท่านบนบานในเรื่องใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) การเรียน ( ) การงาน ( ) การเงิน
 ( ) ความรัก ( ) ครอบครัว ( ) สุขภาพ
 ( ) ค้าขาย ( ) โชคลาภ ( ) ขอให้สอบเข้าได้
 ( ) อื่นๆ.....
- 4.2 ท่านแก้บนด้วยวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) ถวายอาหารคาวหวาน ( ) ถวายสิ่งของเครื่องประดับ ( ) ถวายผลไม้
 ( ) ถวายเครื่องบูชา ( ) ถวายการแต่งเครื่องเรือน ( ) การรักษาศีล
 ( ) การกินเจ ( ) อื่นๆ.....
5. ท่านมักจะขอพรเรื่องใดจากศาลเจ้าพ่อเสือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) การเรียน ( ) การงาน ( ) การเงิน
 ( ) ความรัก ( ) ครอบครัว ( ) สุขภาพ
 ( ) ค้าขาย ( ) โชคลาภ ( ) อื่นๆ.....
6. ท่านรับรู้ประวัติของศาลเจ้าพ่อเสือมาจากแหล่งไหน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) ครอบครัว ( ) ครู/อาจารย์ ( ) เพื่อน
 ( ) ป้ายโฆษณา ( ) นิตยสาร ( ) อินเทอร์เน็ต
 ( ) แหล่งท่องเที่ยวสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ( ) อื่นๆ.....
7. ท่านได้รับอิทธิพลการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือมาจากใคร
- ( ) ครอบครัว ( ) ครู/อาจารย์ ( ) สื่อสิ่งพิมพ์/โทรทัศน์/วิทยุ
 ( ) เพื่อน ( ) งานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ( ) อื่นๆ.....
8. เมื่อนึกถึงศาลเจ้าพ่อเสือนึกถึงสิ่งใด
- ( ) เสือ ( ) ความศักดิ์สิทธิ์ ( ) ความเชื่อ
 ( ) สถาปัตยกรรม ( ) การป้องกันภัยอันตราย ( ) ความกตัญญูทศเวท
 ( ) อื่นๆ.....
9. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับของสะสมที่เกี่ยวกับเจ้าพ่อเสือ
- ( ) เป็นสิ่งที่น่าสนใจ ( ) เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ
 ( ) เป็นสิ่งเสริมมงคลต่อชีวิต ( ) ช่วยให้ประสบความสำเร็จในชีวิต
 ( ) เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ( ) เป็นสิ่งที่มีค่าต่อตนเอง
 ( ) เป็นแรงบันดาลใจในการดำเนินชีวิต ( ) อื่นๆ.....

10. ท่านมักจะไปเคารพศาลเจ้าพ่อเสือเมื่อใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ เมื่อมีปัญหาชีวิต	☐ เมื่อต้องการที่พึ่งทางใจ
☐ เมื่อต้องการบ่นบาลศาลกล่าว	☐ เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต
☐ เมื่อรู้สึกไม่สบายใจ	☐ เพื่อต้องการขอพรในสิ่งที่ต้องการ
☐ ทุกวันพระ	☐ ทุกวันสำคัญทางศาสนา
☐ อื่นๆ.....	
11. ท่านมีความเชื่อเกี่ยวกับเจ้าพ่อเสืออย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ เป็นเทพแห่งความกตัญญู	☐ เป็นเทพแห่งความสำเร็จ
☐ เป็นเทพแห่งการขจัดอุปสรรค	☐ ในลักษณะเป็นเครื่องราง
☐ เป็นเทพแห่งโชคลาภ	☐ ทำให้มีอำนาจ
☐ ทำให้หายโรคภัย	☐ ทำให้คนรัก
☐ ป้องกันสิ่งอัปมงคล	☐ ทำให้มีแต่ความสุขความเจริญ
☐ อื่นๆ.....	
12. ท่านมักไปบูชาศาลเจ้าพ่อเสือในโอกาสใด
☐ วันเกิด	☐ วันสำคัญทางศาสนา
☐ วันหยุด	☐ วันปีใหม่
☐ ทุกข์ร้อนใจ	☐ เมื่อต้องเดินทางไปสถานที่ไกลๆ
☐ แก้ปีชง	☐ ต้องการเครื่องป้องกันอันตราย
☐ ประสบปัญหา	☐ อื่นๆ.....
13. นอกจากที่กรุงเทพฯท่านเคยบูชาศาลเจ้าพ่อเสือที่ไหนบ้าง

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย $\surd$ ลงใน ช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ	ระดับความสำคัญที่มีต่อการตัดสินใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ของเจ้าพ่อเสือ					
2. ความสง่างามของเจ้าพ่อเสือ					
3. ความน่าเชื่อถือในการป้องกันสิ่งอัปมงคล					
4. มีปัญหาชีวิต					
5. ช่วยคุ้มครอง ป้องกันภัย					
6. ทำให้ฐานะทางการเงินดีขึ้น					
7. ช่วยให้มีสมรรถภาพการเรียนมากขึ้น					
8. ช่วยทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิต					
9. ช่วยแก้ปิ้ง					
10. ความศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าพ่อเสือ					
11. ช่วยให้การดำเนินชีวิตดีขึ้น					
12. อิทธิพลทางด้านครอบครัว					
13. มีความศรัทธาต่อเจ้าพ่อเสือ					
14. ตำนานของเจ้าพ่อเสือ					
15. โกลีที่พุกอาศัย					
16. ได้ไปบูชากับคนรัก					
17. ทำให้รู้สึกสบายใจ					
18. มีประวัติที่น่าเชื่อถือ					
19. ความเหมาะสมในการตั้งศาลเจ้าพ่อเสือ					
20. ความน่าเชื่อถือจากผู้บอกต่อ					
21. ความศักดิ์สิทธิ์ของเครื่องรางของขลัง					
22. ความสะดวกสบายในการเดินทาง					
23. ค่าใช้จ่ายในการบูชา					
24. การยอมรับจากคนในสังคม					

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบูชาศาลเจ้าพ่อเสือ	ระดับความสำคัญที่มีต่อการตัดสินใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
25.ความเก่าแก่ของศาลเจ้าพ่อเสือ					
26. เป็นความเชื่อส่วนบุคคล					
27. เมื่อเดินทางผ่านไปบริเวณศาลเจ้าพ่อเสือ					
28. ช่วยส่งเสริมให้ชีวิตรุ่งเรือง					
29. เห็นรูปลักษณะสวยงามของศาลเจ้าพ่อเสือ					
30. ความมีชื่อเสียงของศาลเจ้าพ่อเสือ					
31. ความศรัทธาในครอบครัว					
32. เพื่อสืบทอดประเพณีของบรรพบุรุษ					
33. ความเชื่อในการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์					
34. ความเชื่อด้านเมตตามหานิยม					
35. สิ่งอำนวยความสะดวกในการบูชา เช่น รูปเทียน					
36. จำนวนผู้คนที่ไปบูชา					
37. ความรุ่มร้อนของสถานที่ตั้ง					
38. จำนวนคนที่มาเก็บบ					
39. มีที่จอดรถเพียงพอ					
40. ทักษณภาพรอบๆศาลเจ้าพ่อเสือ					
41. สร้างขวัญและกำลังใจให้ตัวเอง					
42. ต้องการพิสูจน์ความจริง					
43. ใกล้กับสถานที่บูชาอื่นๆ					
44. จำนวนร้านค้าที่ให้บริการอาหาร เครื่องดื่ม					
45. เอกสารในการแนะนำข้อมูล					
46. สถานที่ให้นั่งพักผ่อน					
47. จำนวนร้านค้าที่ให้บริการดอกไม้ รูปเทียน					
48. ความคาดหวังในสิ่งที่จะได้รับจากการอวยพร					
49. ความสะดวกในการเรียกรถโดยสาร					
50. ความสะดวกในการหาที่จอดรถ					

ข้อเสนอแนะ

---

* ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม*

ผลงานวิทยานิพนธ์ศึกษา ระดับปริญญาตรี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นายจารุภัทร์ มังคลสุด
 ที่อยู่ 85/7/9 ซอยติวานนท์ 1 ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง
 จังหวัดนนทบุรี 11000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2550 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จากโรงเรียนราชินีนาถอาจารย์
 สามวิทยาลัย 2
 พ.ศ. 2554 ศึกษาต่อระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป
 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นายวรวิทย์ คุณเจริญ
ที่อยู่ 52/4 หมู่ 9 ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2550 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จากโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์
พ.ศ. 2554 ศึกษาต่อระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี